NAUJIENOS — PART 2 — Chicago 8, Ill. — Šeštadienis, lapkr.-Nov. 30 diena, 1957

Naujienų Antroji Dalis

NR. 392 CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS XIII METAI

SUKILĖLIAI

Kovų dėl žemės ir laisvės vaizdai 1861-1864 m., I t. GANA TO JUNGO

V. Mykolaitis - Putinas*)

3.

Vyrukas nenorėjo pasiduoti, blaškėsi, mostagavo rankomis, bet jį apipuolė keturi kareiviai, nuplėšė drabužius ir parmetė ant žemės. Paskui apvertė kniūpščią, du laikė už kojų, du už rankų, o du dragūnai, atsistoję iš abiejų šonų, pradėjo čaižyti — sutartinai, ritmiškai, skaitydami smūgius. Nelaimingojo kūnas spazmiškai trukčiojo nuo kiekvieno smūgio, bet jis nerėkė, nedejavo, tik duslus gargaliavimas skverbėsi pro kietai sukąstas lūpas. Kai budeliai baigė savo darbą, jis keturpėsčia nurėpliojo į patvorį netoli senio Daubaro ir pasiliko besėdįs, tarsi snausdamas, nusvirusia ant krūtinės galva.

Po jo plakė dar tris vyriškius. Jie gavo taip pat po šimtą rykščių. Vienas iš jų staugė ir baubė taip, kad girdintiems šiurpuliai ėjo per kūną. Po jų nustvėrė senę Grigaliūnienę. Ir ji klykė širdį veriančiu balsu, nors jai pulkininkas skyrė tik penkiasdešimt rykščių. Po tiek gavo dar dvi merginos, kurių viena gailiai, tyliai raudojo, o kita be jokio balso iškentėjusi dragūnų smūgius, atsikėlė, sausomis deginančiomis akimis pažvelgė į Skvorcovą ir atsitraukdama pro dantis prakošė: gyvatės!.. Visi stebėjosi tokia Balsių Genės ištverme ir drąsa.

Visų — ir gatvėj stovinčių kaimiečių, ir kareivių, ir vyresniųjų — dėmesys taip buvo sutelktas į ekzekuciją, kad niekas nepastebėjo, kas atsitiko čia pat, už keliolikos žingsnių nuo tos vietos. Už Stašio jovaro ir tvoros, kiemo kampe, keli kareiviai saugojo atrinktuosius varyti į dvarą pono teismui. Vienas iš kareivių, užpakalinis, stovėjęs netoli Pranaičio, sekė ekzekuciją su giliu vidinio protesto ir pasibiaurėjimo jausmu. Buvo tai dar jaunas vyras, prieš keletą metų paimtas į rekrūtus iš Tambovo gubernijos valstiečių baudžiauninkų ir štai dabar atsidūręs tolimame krašte, kur, nepaisant visų skirtumų, taip pat kenčia liaudis, išnaudojama tokių pat ponų dvarininkų, spaudžiama tokių pat ciesoriaus valdžios vykdytojų — gubernatorių, ispravnikų, pristavų, žandarų. Prieš kelias dienas jį pasiekė gandai, kad visoje Rusijoje ir jo gimtajame krašte prasidėjo tokie pat neramumai ir valstiečių sukilimai prieš ponus, kaip ir čia. Kad ir ten valdžia siunčia kariuomenę ponams į pagalbą, kad ir ten šaudo, kapoja kardais ir čaižo rykštėmis gal dar žiauriau, negu čia. Gal ir jo brolius - seseris Tambovo gubernijoj plaka kareiviai, kitų plakamųjų sūnūs ir broliai. Žaibo greitumu tos mintys perskrido kareiviui sargybiniui per galvą. Kas daryti? Jei jis galėtų, paleistų šituos visus suimtuosius. Visų jis negali. Tai gal nors vieną? Gera būtų leidus pabėgti tai raudonskruostei merginai. Bet ji per toli stovi. Ir ar sugebės? O šiam šviesiaplaukiam vyrui? Jis čia pat, priešais jį. Jį užplaks arba atiduos į rekrutus. Jis buvo atkreipęs savo ginklą į pulkininką ir suimamas priešinosi.

Tuo tarpu po Grigaliūnienės ruošėsi plakti anas dvi merginas. Gražios merginos ir iš veido ir iš stuomens. Sukilus vyriškam smalsumui, sargybiniai pasidavė

Balys Sruoga

Jo 10 metų mirties sukakties minėjimas bus gruodžio 10 dieną.

kiek į priekį, kad geriau matytų plakamąsias. Tada tambovietis greitai atnarino virvagalį nuo Pranaičio rankų, pasislinko priešais jį, stumtelėjo alkūne ir prašvokštė:

— Biegi, tebia zasiekut... Pod zaborom...

Pranaitis tuoj viską suprato. Jis sukniubo ant žemės ir pamatė, kad apačia tvoros galima prasiskverbti į Grigaliūno kiemą. Ilgai negalvojęs, jis laimingai atsidūrė anoj pusėj ir, prisiplojęs, patvoriu nurėpleno tolyn už kūtės, už klojimo...

Niekas nepastebėjo bėglio.

Kai buvo baigta ekzekucija, Pšemickis pono Skrodskio vardu užprašė vyresnybę pietų į dvarą. Ten pat vaitas padės paskirstyti, kur ir kiek kareivių apgyvendinti pas valstiečius. O tuo tarpu tegu kareiviukai patys pasišvaisto po kaimus ir pasiieško skanesnio kąsnelio.

Atskirtuosius ypatingam pono teismui įsakė varyti į dvarą. Prievaizdas, pulkininkas ir vachmistras juos dar kartą apžiūri. O kur dingo šviesiaplaukis vyras, kuris savo baisų įnagį būvo atkreipęs į patį pulkininką, o suimamas priešinosi? Be to, Pšemickis žino, kad tai Pranaitis su Balsiu atkakliausiai kurstė kaimiečius neiti lažo.

Tuojau buvo duotas aliarmas, visi kareiviai leidosi ieškoti ir gaudyti bėglį. Bet nieko nepadėjo vyresnybės įniršimas ir keiksmai. Niekas bėglio nematė, niekas nieko nežinojo. Tarsi jį žemė būtų prarijusi. Kalta sargyba. Ji bus nubausta karceriu, gal ir lazdomis. Tambovietis tyli su pykčiu ir pagieža. Bet kartu ir pasitenkinimo ir naujo pasiryžimo jausmas ima rusenti jo krūtinėje. Jis išgelbėjo liaudies žmogų. Jis prieš liaudį neis. Jį nubaus, bet ta bausmė suriš jį su šitais nepažįstamo krašto žmonėmis stipriau, negu giminystė. Gal būt, ateis diena, kada jis, Ivanas Petrovas, didesniais darbais įrodys šio krašto liaudžiai, kad jis supranta ir remia jos kovą dėl savo teisių.

Išvykus vyresnybei ir išvarius suimtuosius į dvarą, namiškių padedami išsivaikščiojo ir nuplaktieji. Senis Daubaras buvo taip silpnas, kad jį beveik nešte parnešė namo ir paguldė į lovą.

Žmonės skubiai skirstėsi. Paliepių, Juodbalių ir Karkliškių kaimiečiai greitai bėgo namo su bloga žinia, kad ir pas juos bus pastatyti saldotai. Reikėjo tam pasiruošti, kai ką paslėpti. O kareiviai jau nardė po šilėnų kaimą, ieškojo geresnių pirkių, šnipinėjo, kur daugiau mantos ir pašaro. Kiti smailiai žvalgėsi, kur jaunesnės gaspadinės, gražesnės merginos. Šiaip taip pašalinę nuo kelio liepą, atvarė vežimus su manta. Atsirado degtinės. Netrukus vienur-kitur nuskambėjo kareiviška dainuška, sukvarksėjo armonika. Dragūnai, išgirdę, kad gretimuose kaimuose trobos geresnės ir moterys linksmesnės, sėdę ant arklių jojo įsitikinti.

Tuo tarpu vyresnybė, o netrukus ir suimtieji nusikaltėliai, apsupti dešimties dragūnų, pasiekė dvarą. Vyresnybę tuojau pakvietė į pono rūmus, o suimtuosius uždarė daržinėj, už kurios buvo užpakalinė pašiūrė su loviais. Rubikis žinojo, kokis darbas jo laukia, ir viską tinkamai paruošė.

Prieš pietus ponas Jurkevičius pakvietė į pono Skrodskio kabinetą atvykusius vyresniuosius, prievaizdą ir vaitą posėdžio. Trumpas buvo posėdis. Atvarytiesiems priteisė aukščiausią normą rykščių, bausmę įvykdys dvaro kotas Rubikis, dragūnams padedant. Kariuomenę po kaimus išskirstys prievaizdas, vaitas ir vachmistras. Vaitas ryt užvarys visus į darbą dvaro laukuose ir praneš ponui, kas nestos. Pabėgusius Balsį ir Pranaitį ieškoti, suimti ir pristatyti į dvarą arba atiduoti policijai. Tuo posėdis ir baigėsi.

Pietus vyresnybei ponas Skrodskis įsakė paruošti valgomajame. Agota su visais rūmų tarnais dirbo visą priešpietę, kol sutvarkė tą užleistą kambarį. Svečių ponas Skrodskis seniai nebepriiminėjo. Nelabai jais džiaugėsi nė šiandien. Tokie čia ir svečiai... Nebent vienas pulkininkas Skvorcovas, na, dar jo padėjėjas karininkas. Ilgai svyravo Skrodskis, ar kviesti į stalą vachmistrą Feodorovą ir prievaizdą. Bet Jurkevičiaus patariamas nutarė kviesti. Prie užkandžių liepė duoti senos degtinės, o prie pietų vyno — balto ir raudono. Svečiai įsilinksmino. Skvorcovas tvirtino Skrodskiui, kad po reformos jo dvaro reikalai eis kuo puikiausiai. Valstiečiai, tinkamai pamokyti, bus klusnūs ir nuolaidūs sudarant sutartis. Jurkevičius jam pritarė. Bet dvarininkas buvo santūrus. Šia proga Skvorcovas pakėlė tostą už jo imperatoriškąją didenybę ciesorių Aleksandrą antrąjį. Visi atsistoję išgėrė. Skvorcovas, įsišnekėjęs, papasakojo ne vieną įdomų atsitikimą iš savo praktikos, malšinant valstiečius įvairiose Lietuvos vietose.

Tuo tarpu vežėjas Pranciškus vaikštinėjo apie kluonus ir prižiūrėjo svečių arklius. Įėjęs į galinę daržinę, už sienos, užpakalinėj pašiūrėj jis išgirdo keistą triukšmą. Šūkavo, švilpavo, kvatojo keletas vyriškų balsų. Valandėlę jie aptilo ir staiga išsiveržė už širdies stveriąs moteriškas klyksmas. Paskui ėmė rėkti vyras, paskui keiksmai, šūkavimai, dejonės — viskas sumišo į vieną baisų, nesuvokiamą ūžesį. Pranciškus suprato, kad ten dirba Rubikis su savo padėjėjais. Paklausė valandėlę vežėjas, suspaudė kumštimis smilkinius ir išeidamas iš daržinės prakošė pro dantis iš Balsių Petro girdėtos dainos žodžius:

Nebetoli jau ta diena,
Kai iš jūs nebus nė vieno.

(PABAIGA)

A. VIENUOLIS

Anykščių padavimai

Ten, kur šiandien Šventosios ir Anykštos trikampyje įsikūręs Anykščių miestelis, kadaise buvo didelis bajoro Nykščio dvaras, o kalnuose — jo pilis Voruta. Nors pilis buvo paslėpta kalnuose, ją dažnai užpuldavo kardininkų būriai, atsibastę Šventją iš jos aukštupio. Mat, pilies rūsiuose bajoras laikė paslėpęs savo turtus ir brangenybes. Pilyje nuolat budėjo stipri įgula.

Šiandien Anykščiuose bajoro Nykščio rūmų nė žymės neliko. O ant piliakalnio, kur prieš penkis šimtus metų stovėjo garsi Voruta, šiandien ūkininkai sėja grikius, sodina bulves. Piliakalnio pagrioviais gerai dera kanapės. Iš pilies griuvėsių ūkininkai, skirstydamies į vienkiemius, prisivežė akmenų ir senovinių plytų.

Nors jau daug metų pilies kalnas noragais galandamas, bet dar ir šiandien ne iš visų pusių galima ant jo užkopti. Kalno dirvožemis pilnas akmenų, plytų nuolaužų, pastatų nuotrupų. Artojai dažnai randa jame senovinių pinigų, išaria rūdies suėstų kardų, žalvario sagčių ir kitokių iškasenų. Giliau pasikasus, užtinkama požeminių urvų, akmeninių sienų, įvairių, matyti, kadaise vartytų žemės sluoksnių ir tebepūnančių ąžuolinių rąstų. Viena pilies kalno puse sruveno Vorelio upelis, kita — Volupis, atvestas iš toliau. Nors šiandien jie abu užakę ir apgriuvę, bet dar aiškiai matyti, kaip pilį kadaise iš visų keturių pusių plovė vanduo. Ir šiandien tebežymu, kur vartų, kur tiltų būta, kur pilies sienų eita, kurie grioviai iškasti, kurie gamtos padaryti.

Pilies kalnas taip gerai buvo pačios gamtos paslėptas tarp kalnų ir girių nuo pašalinių akių, kad ir šiandien jį nuo upės ir nuo šiaurės pusės miškai tebesaugo. Žmonės kalba, kad ant pilies kalno vaidenasi.

Daug anykštėnų amžių būvyje mėgino atkasti piliakalnyje paslėptus bajoro Nykščio turtus, bet viskas veltui: vos tik kas prisikasa pelenų ir anglių sluoksnio, tuojau iš požemių pradeda virsti troškūs garai, dujos, kad net kvapą užgniaužia.

Tvirta ir atspari buvo kadaise Vorutos pilis. Dažnai ją užpuldavo Livonijos ordino būriai, atsibastydavo pskoviečiai. Atlaikydavo ji ir savųjų puolimus, kai susivaidiję Lietuvos kunigaikščiai vesdavo tarp savęs naminius karus. Turtingas ir galingas buvo ir paskutinis jos valdovas bajoras Nykštis. Jo dvaro žemės ir miškai siekė abiem Šventosios krantais toli į pietus ir šiaurę.

Bet kaip viskas čia žemėje praeina ir pasibaigia, taip praėjo ir pasibaigė ir bajoro Nykščio giminė ir jos garbė ir galybė. Atgyveno savo ir Vorutos pilis.

Ne metai po metų, bet iš karto išnyko nuo žemės paviršiaus visa bajoro Nykščio vyriškoji giminė. Visi jie vieną dieną ir vieną valandą sudėjo savo karštas galvas anapus Ukmergės, ties sena Varkala, Žirnajų ežero pakrantėse.

Buvo tai rugpiūčio mėn. 1435 m., kai į bajoro Nykščio pilį ir dvarą atplaukė Šventąja Rygos kardininkų titveikos su pačiu Livonijos ordino magistru ritieriu Kerskorfu priešakyje. Sutiko juos ir priėmė bajoras Nykštis ne kaip priešus, o kaip draugus, kaip Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Švitrigailos sąjungininkus. Suspausta širdimi ir sukandęs dantis priėmė bajoras Nykštis po savo pastoge amžinus Lietuvos priešus. Juo labiau į juos šnairavo bajoras ir jo žmonės, kad atsibastėliai vežėsi su savimi daug ginklų, daug šarvų, plukdė upe ant sielių naujų armotų ir kitos karo medžiagos, o maisto sau ir pašaro arkliams grobėsi pakelėje iš vietos žmonių.

— Bajore, jei nori, pamėginkime, ar aš iš savo armotų, nenuimdamas jų nuo sielių, sutrupinsiu visą tavo pilį ir dvarą? Tokia pilis, atsiradus naujoms armotoms, daugiau tinka karvėms laikyti, negu apsiginti! — pasityčiojo iš senio bajoro Livonijos ordino magistras Kerskorfas.

— Atidėk tai, riteri, kai grįšime atgal, nes gali šovinių pritrūkti, — dviprasmiškai ir ramiai atsakė jam senas bajoras Nykštis.

Rytojaus dieną kartu su kardininkais išjojo karan prieš sukilusį kunigaikštį Žygimantą ir senas bajoras Nykštis su savo devyniais sūnumis ir daugeliu žmonių. Visi bajoro sūnūs, kaip ir jis pats, buvo tikri "nykščiai": žemučiai, kresnučiai, bet platūs pečiuose, kaulingi ir raumeningi. Ir šiandien "Užuonykštėje" kresnus žemučius vyrus vadina "nykščiais".

Kai prieš jiems išjojant išėjo iš margo rašyto svirnelio anyta su devyniomis marčiomis atsisveikinti su savo vyrais, bajoro kieme pakilo didelis verksmas ir klyksmas. Marčios verkė, klykė, laužė baltas rankas ir, apsikabinusios savo vyrus, nebenorėjo su jais skirtis. Už vis gailiau verkė, už vis labiau laužė savo baltas rankeles viena bajoro martelė, jo jauniausiojo sūnaus Putino jauna žmonelė Ona. Ji buvo gimusi krikščionė ir neseniai atitekėjusi iš Vilniaus miesto į bajoro Nykščio dvarą. Kaip apsikabino ji savo Putinėlį, kaip sunėrė savo baltas rankeles jam už kaklo, kaip prisispaudė savo lieknu liemenėliu prie jo karštos krūtinės, taip ir nebenorėjo paleisti. Žirgas kojomis trypė, žąslus kramtė, kamanomis žvangėjo ir jauną žmonelę, pasikabinusią ant vyro kaklo, po kiemą nešiojo. O šaunus riteris Putinas viena ranka žirgą valdo, kita žmonelę prilaiko ir lyg nori ją nuo savęs atplėšti, lyg dar karščiau priglausti.

Pagaliau pripuolė prie jų anyta, aštuonios marčios ir jauną žmonelę plėšte nuo vyro atplėšė. Įsiviliojusios ją margan svirnelin, pačios verkdamos ramino.

O devyni broliai išsirikiavo ir, užtraukę karo dainą, išjojo iš savo tėvo dvaro. Kartu su jais išjojo ir tėvas, senas bajoras Nykštis. Išjojo, palikęs stiprią įgulą sergėti pilį ir dvarą.

Ilgai Šventosios pakraščiais skambėjo devynių brolių karo daina, ir dar ilgai margoje rašytoje bajoro klėtelėje devynios marčios klykė.

— O ten kas per prajovai? — staiga paklausė seną bajorą magistras Kerskorfas, prijojęs Šventosios krantą ir pamatęs anapus upės, ant Šventaragio kalno, dūmus.

— Tenai, riteri, mano laisvi žmonės, prieš išjodami karan, dievaičiui Kovui auką pakūrė, — šaltai paaiškino jam senas bajoras Nykštis.

Nors bajoras ir buvo pasikrikštijęs su visu savo dvaru, bet labiau dar pasitikėjo senais dievais, negu naujais, ir prieš mūšį ar medžioklėje melsdavosi tik jiems.

— Bajore, aš vežuos su savimi keletą kunigų, jei nori, mes tuojau pakrikštysime tavo žmones, — pasisiūlė jam magistras.

— Riteri, atidėk tai, kai grįšime atgal, kitaip gali ir kunigų pritrūkti, — vėl ramiai ir dviprasmiškai atsakė senas bajoras Nykštis ir nujojo toliau.

Įsižeidęs magistras paliepė savo knechtams pasisklaistyti būriais po bajoro žemes ir padegti tuos kaimus ir ūkius, kuriuose tik užtiks bet kokius pagonijos pėdsakus. Kaip magistras įsakė, taip jo samdiniai ir padarė: ir šiandien tie kaimai ir paskiri ūkiai, kurie buvo magistro palepimu sudeginti, vadinami "Liepdegėnais". Daug jų, šitų "Liepdegėnų", ir visi jie ne vienoje vietoje, *o išmėtyti* po miškus ir pelkes. Vėliau vietos administracija savo patogumui pradėjo vadinti juos — vienus — Pirmaisiais Liepdegėnais, kitus — Antraisiais, Trečiaisiais, Tolimaisiais, Artimaisiais. Ir iki šių dienų tų kaimų ir vienkiemių ainių nepalietė jokia svetima dvasia ir joks svetimas, nė lenkiškas, raugas juose neprigijo: darbštūs, statūs, mažai kalbūs, prietaringi, jie uoliai laikosi savo ir be miško ir balų nerimsta.

Nuo Kavarsko aukštumų pamatė senas bajoras savo žemėse gaisrus ir suprato priežastį, bet nebuvo kas daryti: reikėjo skubėti kunigaikščiui pagalbon. Giliai užslėpęs širdyje magistrui pagiežą, jojo toliau.

Praėjo savaitė, kita. Daug ašarų išliejo jaunosios martelės, rymodamos ant dvaro kuorų ir savo vyrų sugrįžtant belaukdamos. O ten toli toli, anapus Ukmergės, ties Varkala, tarp Šventosios ir Žirnajų ežero, susirėmė tarp savęs du galiūnai, du Lietuvos kunigaikščiai: Švitrigaila su savo talkininkais gudais, čekais, totoriais ir Livonijos kardininkais iš vienos pusės, Žygimantas su savo lenkais ir mozūrais — iš kitos. Nors neilga, bet žiauri ir kruvina buvo Lietuvos galiūnų kova: žuvo visi devyni bajorai Nykščiai su savo senu tėvu priešakyje, žuvo ežero pakrantėse ir pats Livonijos ordino magistras Kerskorfas su visa savo kariuomene ir su visomis atsivežtomis armotomis.

Retas kuris iš nugalėto kunigaikščio Švitrigailos valdinių sveikas paspruko: kurie ir liko mozūrų kardų nesukapoti, tai gyvi į paežerės prarajas nugrimzdo. O mūšį Švitrigaila pralaimėjo ir pats tik galo negavo tik per kvailą paiko magistro užsispyrimą ir dėl per didelio savo naujomis armotomis pasitikėjimo.

Kai toji baisi žinia pasiekė bajoro Nykščio dvarą ir pilį, net apylinkės miškai aidėjo nuo nelaimingųjų našlių klyksmo ir verksmo. Visų skaudžiau, visų gailiau šaukė ir klykė bajoro martelė, jo jaunojo sūnaus Putino našlė. Neištvėrė ji tokio sielvarto ir, sunėrusi ant savo gelsvų kasų baltas rankeles, klykdama išbėgo iš bajoro rūmų ir pasileido stačiai upelėn, kuri čia pat tekėjo...

Pribėgusi vandenin įšoko, pasinėrė ir... daugiau nebeišsikėlė. Ją nusivijo anyta ir aštuonios marčios; atbėgo iš dvaro žmonės, užmetė tinklą, su kabliais, su grėbliais pagraibė, bet vargšės jaunos našlės nebesužvejojo. Ji, pasivertusi žuvele, nuplaukė Šventąja už Ukmergės į Pabaiską, kur jos narsus Putinėlis galvelę padėjo.

Kitos našlės greit aprimo, apsiprato, užkurius užsiėmė, už bajorų ištekėjo ir, pasidalinusios šešiūro žemes, laimingai įsikūrė. Ir šiandien Pavarės ir Stakių miškuose ant kalnų glūdi paskiri kaimai bei ūkiai, lyg atskiros pilaitės — tai vis bajorų Nykščių našlių palikuonys.

Praėjo metai, ir amžiai sukako. Šventąja daug daug į mares vandens nubėgo. Bajoro Nykščio pilies ir dvaro nė griuvėsių nebeliko, tik tebestūkso Anykščių kalnuose vienišas, kaip balnas, dviem kuprom piliakalnis. Žmonės jo ir vardą užmiršo. O tą bevardę upelę, kurioje nusiskandino našlė bajorienė Ona Nykštienė, jos vardu ir pavarde pavadino. Ilgainiui, perduodami tai iš lūpų į lūpas, iškreipė, sutrumpino ir, vietoje Onos Nykštienės, pradėjo tarti "Onykštienės". Dar vėliau mokslininkai ir geografai pavadino ją Anykšta. O jos, Anykštos ir Šventosios trikampy, prieš Šventaragio kalną, besikuriantį miestelį Anykščiais pradėjo vadinti.

PETRAS ŠIRVOKAS

Nauja Juozo Švaisto knyga

230 psl. įdomiausių lietuviškų nuotykių.

Kaina $2.00. Kreiptis į

NAUJIENAS, 1739 S. Halsted St.

"Darbo" žurnalo paraštėje

Rodyklė rodo gerus ženklus

Kultūros ir visuomenės mokslų žurnalo *Darbo* prieš keletą metų balsas buvo nelabai stiprus, dėl to, kad pats žurnalas tarytum buvo uždaresnis, daugiau taikytas savybei. Net ir jo išviršinis rūbas buvo daugiau tinkamas savybei ir uždarybei, o ne eiti į žmones evangelijos skelbti.

Kas metai vis dėlto jis daugiau įgauna drąsos, susiranda bičiulių ir talkininkų o pagaliau ir savo spaustuvinį rūbą pakeitė į puošnesnį, daugiau išeiginį, modernesnį. Taigi ir tas garsusis Amerikos evangelistas Billy Graham, ana, visiškai svietavas, o ne apiplyšęs (su apiplyšusiu, galimas dalykas, su juo ne kas labai norėtų eiti į talkas, nešti dolerius ir verkti jo akivaizdoje už savo nuodėmes... Ko čia verksi prieš driskių!)

Tik svarbu dar, kad *Darbas* pajėgtų apjungti dar daugiau talkininkų savo puslapiuose ir daugiau skaitytojų savo šeimoje.

Svajonė, žinoma, ir lieka svajone. Kas toliau gyvena nuo *Darbo* gimdymo vietos, tai jo numeris visada sukelia gal ir neįvykdomų svajonių. O ką jūs pasakytumėte, kad *Darbas* eitų vis kas mėnuo, nebūtų, kaip dabar, toks retas svečias, ir puslapių jo vis koks dailus šimtukas kas numeris? Malonu būtų, ar ne? Iš tiesų malonu. Palyginimas su buvusia šiauliške "Kultūra" iškyla, greičiausia, dėl to, kad ta vidutinioji dabarties karta yra daugiau ar mažiau ano žurnalo auginta. Vaikigaliai buvom, mokslus ėjom ir suaugom į įbičiulystę nuo vaiko dienų.

Man rodos, kad *Darbas* jau yra pasukęs tuo platėjimo keliu, nors ir su skirtumais.

Jis iš pat pradžių buvo ir dabar tebėra su savo socialistiniu veidu. Tas veidas, sakytume, yra kartu ir naujojo laiko žymė, kurią pažinti iš praeities ir dabarties reikia kiekvienam atviromis akimis per pasaulį žygiuojančiam žmogui. Reikia pažinti savo krašto išeitąjį kelią, dabar esamąsias linkmes ir pasvarstyti ateitį. Tik gaila, kad šitoje srityje *Darbas* turi remtis vien keliais žmonėmis, tegu ir pakankamai stipriais išvežti.

Juo toliau, juo didėjama labiau *Darbo* bendradarbių būrio. Iš tiesų su tuo kartu didėja viltis, kad dar truputėlis laiko, ir *Darbas* svetur pasiims tą šviečiamąjį vaidmenį ir svorį, kurį kadaise Lietuvoj turėjo "Kultūra". Į *Darbą*, kaip paskutinieji numeriai rodo, ateina rašto žmonės, ligi šiol stovėję nuošaliai ar niekur nepritapę, o šičia jie jaučiasi namuose, šičia išsilieja visa savo energija ir pajėgumu.

Svarbiausia tas *Darbo* skiltyse susibūręs jaunimas, kuris šiandien beturįs ne mažiau entuziazmo ir jėgos, kaip ir anuomet anasis, laužęsis pro ramybės kiautą Lietuvoje. Šalia prof. Kaminsko, mes matome V. Sruogienę, mokslo ir lituanistikos turtais apsikrovusį žmogų, šalia Stilsono — J. Kiznį, visu karščiu ginantį savo įsitikinimus, šalia L. Dovydėno — J. Kėkštą, šalia J. Repečkos — M. Braką, šalia Visvydo — J. Valaitį, šalia A. J. Greimo — J. Meką, R. Šilbajorį ir kitus. Tai tik paskutiniųjų numerių keletas pavardžių. Aišku, kai talka didėja, paprastai ateina vi sdaugiau ir daugiau galvų ir rankų. Bus tos talkos daugiau ir *Darbo* eilėse.

Pasisekimo nė nelinkėsime, nes jis ir pats ateina.

J. Būrelis, Londonas

Būkite pasiruošę žiemos šventėms ir Kalėdoms

Geriausios rūšies drabužiai, paltai apsiaustai vyrams ir moterims.

Pirmos rūšies prekės labai prieinamomis kainomis.

Drabužiai nepaprastai žema kaina

$45.00 vertės **$27.50** ir dabar po ..... aukščiau

Siuvame pagal išmieras nuo $35.00 iki $65.00
TAIP PAT SPORTINIAI ŠVARKAI, KELNĖS, APSIAUSTAI, ZIP ŽAKETAI IR SUBURBAN COATS.

Parduodame taip pat rūbus dvasiškiams ir siuntimui į Europą. Taip pat vilnonės medžiagos jardais į Europos kraštus.
Didelis gerų medžiagų pasirinkimas.

JIM FOSTER CLOTHES

(Įsteigta 1908 metais)

2250 SO. SPAULDING AVE.

Valandos: pirmadieniais iki 8:30 vakaro;
šeštadieniais iki 2:30 po pietų.
Kitomis dienomis iki 5:00 po pietų.

Daug vietos automobiliams pastatyti.

You give her perfect top-of-stove cooking when you give her **Sunbeam** CONTROLLED EVEN HEAT APPLIANCES

NEW

Sunbeam

Controlled even Heat SAUCEPAN

AND DEEP FRYER

Use as a sauce pan, double boiler, chafing dish, deep fryer, etc. Cook guide is on handle. Water-sealed element makes washing easy. In 3 and 5-qt. sizes—vented metal cover included. Fry basket available separately.

SUNBEAM

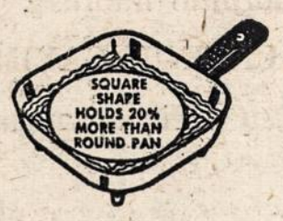
FAMOUS

Sunbeam

Controlled even Heat FRYPAN

The original and genuine Sunbeam Frypan with Controlled Even Heat makes everything cooked taste and look better and its' square shape cooks 20% more. Water-sealed element for easy washing. Now in four sizes to meet every need—standard, medium (in colors), large, and super. Glass or vented metal covers available.

SUNBEAM

LEO BERMAN FURNITURE AND APPLIANCE STORES

3422 Michigan, **East Chicago, Indiana**
Phones: WAterfall 8-8400 **East Chicago 5611**

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Medicina okupuotoje Lietuvoje

Spalio revoliucijos sukakties proga "Tiesa" paskelbė LTSR Sveikatos ministerijos mokslinės tarybos pirmininko doc. V. Kviklio rašinį "Darbo žmonių sveikatos sargyboje". Tai yra lyg savos rūšies Lietuvos medicinos gyvenimo apyskaita. Kai kurias rašinio mintis čia pateiksime mūsų skaitytojams.

Medicinos mokslui vystyti ir kadrams ruošti esą įkurta visa eilė institucijų, institutų, iš kurių pažymėtini: Tuberkuliozės, onkologijos (vėžio ligų), epidemiolgijos, higienos. Prie Vilniaus U-to veikiąs medicinos fakultetas, o Kaune — Valstybinis Medicinos institutas. Esą surasta efektingų priemonių ir vaistų įvairioms ligoms gydyti. Čia pažymėtini prof. J. Kairiūkščio, jo bendradarbių ir mokinių — Gulbino, Misiūros, Tamošaičio, Polukordo atlikti darbai tiriant neobenzinolio veikimą. Prof. Z. Januškevičius tyrinėjąs širdies vainikinių arterijų ir kraujo apytakos reguliavimo sutrikimus, docentai Gruodytė ir Žiugžda atlikę svarbius mokslinius darbus tirdami Druskininkų ir Birštono kurortų gydomuosius faktorius, gydant chroniškus gastritus, reumatizmą ir kt. Prof. B. Sidaravičius įsisavinęs ir perteikęs praktikon kai kurių odos ligų gydymą radioaktyviuoju fosforu; doc. L. Laucevičius pasiūlęs kai kuriuos metodus gydyti raumenų susirgimams; dr. Pr. Norkūnas įgyvendinęs praktikoj naują metodą skrandžio ir dvylikapirštės žarnos opaligėms gydyti chirurginėmis priemonėmis. Naujovių medicinos mokslo teorijai ir praktikai esą patiekę doc. B. Benkauskas, doc. M. Krikštopaitis, doc. A. Marcinkevičius. Reumatinius susirgimus išsamiau tyrinėjęs prof. J. Kupčinskas. Prof. Šopauskas ištyręs Palangos kurorto mikroklimatinius faktorius.

Paskutinių metų bėgyje disertacinius darbus apgynę gydytojai: Ambrozaitis, Šeinbergas, Pronskus, Ptašekas, Erelis ir kt. Toliau autorius rašo:

"Vis dėlto kai kurios respublikinės reikšmės medicininės problemos sprendžiamos gana lėtai, atitrūkus nuo praktikos. Didelių spragų buvo ir tebėra planuojant ir koordinuojant mokslo darbus. Vis dar tebėra mokslo darbuotojų, kurie pasirinktą temą ir mokslinį tiriamąjį darbą laiko savo asmeniniu reikalu. Daugelis vertingų darbų ištisais metais guli jų autorių stalčiuose. Eilė vertingų disertacinių darbų, juos apgynus, užmirštami, jų išvados ir pasiūlymai neįgyvendinami praktikoje. Silpnai ruošiami vyresnieji medicinos kadrai — medicinos mokslo daktarai, profesoriai".

Pokario metais mirę profesoriai Gutmanas, Šiaulys, Grybauskas. Per tą laiką profesoriaus vardą gavęs tiktai vienas gydytojas (!). Dėl viso to kalta esanti LTSR Sveikatos ministerija ir Mokslų akademija: nebuvę skiriama lėšų moksliniams darbams ir atradimams įdiegti praktikoje, jų autoriams premijuoti. Mokslinei medicinos tarybai nebuvę galimybės išplėsti savo veiklą. Šios klaidos esą taisomos. 1957 m. gydytojams esą paskirta parašyti 200 tematinių darbų. Daugiausia susirūpinta reumatizmu ir sąnarių susirgimu, širdies ligomis, vėžio ligos gydymu. Nesiseką ir su plaučių tuberkuliozės gydymu. Nors ir padaryta kai kuri pažanga, vis dėlto, anot autoriaus, "tačiau dar tenka sukaupti visas šiuo klausimu dirbančių medicinos mokslo ir praktikos darbuotojų jėgas, kad galėtume per sekančius penkmečius tuberkuliozę, kaip masinį susirgimą, respublikoje likviduoti".

Taigi *patys Okupuotosios Lietuvos sveikatos reikalų tvarkytojai pripažįsta, kad džiova ten yra masinė liga ir kad jai likviduoti reiks ištisų penkmečių!* Mes tai jau seniai gerai žinome iš laiškų ir kitų šaltinių. Dar norėtumėm pridėti, kad *džiova yra socialinė liga.* Ji Lietuvoje pasidarė masiška dėl to, kad žmonės neturėjo ir neturi ko valgyti, kuo apsirengti, apsiauti; kad jie gyvena sukimšti ankštuose, neretai ir žiemos metu nekūrenamuose butuose, kad nuolat dreba iš baimės dėl savo likimo. Pašalinkite, okupantai, šias priežastis ir džiova, kaip masinė liga, išnyks savaime, bent jau sumažės tiek, kad nebebus "masinis susirgimas". O prie to visko dar duokite gerų vaistų: "tarybiniu vandenėliu", kaip kad darote dabar, nei džiovos, nei kitų ligų nepagydysite, nors ir labai didelį kiekį "politpodgatovkos" į jį įdėtumėte...

(Tęsinys 5-me pusl.)

PADĖKIME ARTIMIESIEMS LIETUVOJE IR SIBIRE

Siunčiame į Lietuvą, SSSR ir kitus kraštus Angliškų medžiagų, avalynės, vaistų ir maisto siuntinius, taipgi mašinas, muzikos instrumentus ir kita. Dėvėtų drabužių nesiunčiame.

DABAR PATS LAIKAS APSIRŪPINTI DOVANOMIS ŽIEMAI

VĖL DIDELI KIEKIAI ir LABAI NUPIGINTOS KAINOS!

No. 7—10 sv. cukraus, 10 sv. taukų	$16.25	No. 49—22 sv. bruto	$30.75
No. 8—20 sv. cukraus	$11.61	Sūrio 1000 Gr.	
No. 9—20 sv. kiaulinių taukų	$20.90	Sviesto 850 Gr.	
No. 30—20 sv. kvietinių miltų	$10.85	Šokolado 1000 Gr.	
No. 35—10 sv. kumpio, 5 sv. Salami, ir 5 sv. bekono	$32.75	Amerikos cigarečių 60 Kakavos 456 Gr.	
No. 38—20 sv. ryžių	$13.25	Kavos 456 Gr.	
No. 46—22 sv. brt. 9 dėž. bekono	$28.56	Medaus 1368 Gr.	
No. 47—22 sv. brt. 9 dėž. kumpio	$32.88	Pieno miltelių 1368 Gr.	
No. 48—20 sv. salami	$30.94	Kepimui alyvos 1500 Gr.	

Visi siuntiniai pilnai ampokėti ir 100% garantuoti, tik į Sibirą pridėti $1.40 už paštą maisto siuntiniams ir $1.80 kitos rūšies siuntiniams.

PATRIA GIFT PARCEL CO.

3741 West 26th St., Chicago 23, Ill., USA. Tel.: CRawford 7-2126
3305 So. Halsted St. (Alfonsas Kavaliauskas). Tel.: LAfayette 3-2021
6908 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio (Bronius Gražulis)

UNIVERSAL PARCEL SERVICE CO.
414 Scribner N. W., Grand Rapids 4, Mich.

Darbo valandos, išskiriant šventadienius, 9—6 val.

NERIZIKUOKITE

SIŲSDAMI DOVANŲ SIUNTINIUS Į LIETUVĄ AR SSSR DALIS. Siųskite savo siuntinius per patikimą firmą, kuri veikia pagal sutartį su Inturistu Maskvoje.

Mr. Maurice Rifkin, prezidentas GLOBE TRAVEL SERVICE tik ką sugrįžo iš SSSR, kur jis vedė derybas dėl naujos sutarties su Inturistu. Jis tyrinėjo dovanų siuntinių situaciją ir rado, kad tūkstančiai siuntinių grąžinami į JAV-bes, todėl, kad jie būna arba netinkamai supakuoti, nekorektiškai įkainuoti, arba netinkamai dokumentuoti. **Todėl yra svarbu, kad jūs veiktumėte su firma, kuri dvidešimt penkių metų patyrimu sukūrė puikiausią reputaciją.**

Mūsų štabas padidintas, mūsų priemonės pagerintos, nauji skyriai atidaryti ir viskas padaryta, kad pagreitinus mums patikėtų siuntinių išsiuntimą.

KIEKVIENAS SIUNTINYS YRA APDRAUSTAS VIENOS DIDŽIAUSIOS APDRAUDOS BENDROVĖS.

Mes esame vienintelė tame biznyje firma, kuri pasiūlo parodyti kiekvienam mūsų klijentui patvirtintą apdraudos liudijimo nuorašą.

SIUNTINIŲ GAVIMAS PAŠTU PATVIRTINTAS IR SĄSKAITA IŠSIUNČIAMA LAIKE 24 VALANDŲ.

Jūsų pačių apsaugai, siųskite siuntinius per

GLOBE TRAVEL SERVICE

716 WALNUT STREET, PHILADELPHIA 6, PA.

Telefonai: Egzekutyvinė įstaiga WAlnut 2-0100 Siuntinių departamentas WAlnut 5-3455

1991 Broadway	4102 Archer Avenue	1165 E. 71st Street	Room 10, Ellis Bldg.
New York 23, N. Y.	Chicago 32, Illinois	Cleveland 3, Ohio	409 W. Broadway
Tel.: LYceum 5-0900	Tel.: FReemont 6-6399	Tel.: UTah 1-0807	Boston 27, Massachusetts
			Tel.: ANdrew 8-8764

6446 Michigan Avenue — Detroit 10, Michigan — Tel.: TAshmore 5-7560

(Atkelta iš 4-to psl.)

Str. pabaigoj autorius aliarmuoja, kad "visu rimtumu yra iškilusi respublikoje parazitologijos problema"! Na dabar ir gana: tai kur gi jūsų garsioji "darbo žmonių sveikatos apsauga", apie kurią kiekvieną dieną per savo laikraštpalaikius šaukėte? Labai betgi gerai, kad patys parodėte tikrąjį dabartinį vargšės Lietuvos veidą: juk kiekvienas vaikas dargi žino, kad parazitai plečiasi socialinio skurdo metu. O juk niekada savo istorijoje Lietuvos žmonės negyveno taip skurdžiai, kaip dabartinės bolševikų okupacijos metu. Žinia, čia jau gydytojai nedaug kalti — kalti okupantai ir jų pakalikai, atgabenę į mūsų šalį baisiausią vergiją.

Bolševikų rašeivos didžiuojasi, esą Lietuvoje pastatyta tiek ir tiek ligoninių, įrengta tiek ir tiek lovų ir kad "darbo žmonių gydymas dabar visiems prieinamas". Bet mes taip pat gerai žinome, kad tos ligoninės ir šalčiausiomis žiemos dienomis nėra apkūrenamos; žinome, kad ligoniai čia badu numirtų, jeigu nesusiorganizuotų maisto "iš šalies"; žinome, kad jų nepagydytų bolševikiniai vaistai, jeigu jie negautų (kad ir aukščiausiomis spekuliacinėmis kainomis!) gerų vaistų iš Vakarų kraštų. Tai kuo gi čia didžiuotis? Savo skurdu ir vispusišku atsilikimu?..

Deportacijų metu, rodosi, mūsų gydytojai mažiausiai nukentėjo. Bet ar turi ir tie patys gydytojai bent minimales gyvenimo sąlygas? Tiesa, jie, palyginti, gyvena geriau už kitus TSRS darbininkus, bet taip pat aišku, kad jų gyvenimo standartas nė kiek nėra aukštesnis, o neretai dargi žemesnis, už Amerikos ar kurios Vakarų Europos valstybės darbininko standartą. Be to, jie neturi savo darbui reikalingų moderniškų įrankių. Iš pačios tarybinės literatūros matyti, kad ligoninėms dargi trūksta pačių pagrindinių aparatų. O kur užsienio literatūra? Šiandieninis Lietuvos gydytojas yra uždarytas lyg kalėjime ir jam gal šiaip taip prieinama Rusijos gydymo sistema, jos medicinos įstaigos, rusiška mokslinė literatūra. Bet mes gerai žinome, kad nė vienas jų per keliolika paskutinės okupacijos metų neturėjo progos susipažinti su Vakarų Europos kraštų ar Amerikos medicinos klinikomis, literatūra, vaistais. Gal vienas kitas lietuvis mokslininkas gydytojas ir bandė paprašyti kurio nors mokslo veikalo iš Vakarų kraštų, bet mes neturime duomenų, kad ir šiuo keliu siunčiama jiems literatūra nebūtų palaikyta "ryšių palaikymu su kapitalistais" ir kad būtų pasiekusi juos. Kodėl gi neleisti jų į užsienio klinikas? Kodėl neduoti į rankas visiems prieinamų ir neslepiamų, specialiais veikalais skelbiamų Vakarų kraštų medicinos mokslo laimėjimų? Kodėl ir ta pati mokslinė medicinos taryba negalėtų atvykti kad ir į tokią Ameriką apžiūrėti medicinos įstaigų? Kodėl nepasikviesti kitų kraštų gydytojų, kad jie atvykę į Lietuvą, susipažintų su Lietuvos gydytojų "išgarsintais" darbais? Gal būt, tada Lietuvos gydytojams nebereiktų išradinėti seniai jau išrastų ir užsienyje praktikuojamų gydymo būdų, vaistų.

Jeigu tai būtų buvę padaryta, gal ir spalio revoliucijos 40 metų sukakties proga pateikta Lietuvos medicinos apžvalga būtų buvusi pilnesnė, gražesnė. Bent jau būtų išnykę gausūs parazitų kiekiai, okupantų priveisti per kelioliką skurdo bei vargo metų ir nebūtų reikėję skelbti penkmečių jiems naikinti... (b)

Satelitų pageidavimas

"Dabar, kai rusai įsigijo naują satelitą, jie turėtų paleisti senuosius".

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materiolų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY
3039 SO. HALSTED STREET Tel.: VICTORY 2-1272
STANLEY LITWINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI.

Visuomet mokėjome aukštus dividendus

DABAR JUOS DAR PADIDINOME
1/2%

TAUPYTOJAMS TEIKIAME ĮVAIRIUS PATARNAVIMUS VELTUI.
Kešiuojame čekius. Perkam ir parduodam valstybės bonus.
VISOS SANTAUPOS APDRAUSTOS IKI $10,000.00

CRANE SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
2555 West 47th Street LAfayette 3-1083
B. R. PIETKIEWICZ, prez. E. R. PIETKIEWICZ, sekr. ir adv.
Darbo valandos: pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 8 val. vak.; antrad. ir penktad. nuo 9 ik 5; trečiad. uždaryta, o šeštad. nuo 9 iki vidudienio.

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

SKOLINK IR TAUPYK

Standard Federal Savings

—pačioj saugiausioj ir stipriausioj Amerikos įstaigoj.

Daugumas Chicagos lietuvių savo pinigus taupo STANDARD FEDERAL įstaigoje, nes ilgų metų patyrimas juos įtikino, jog tai yra pati stipriausioji ir saugiausioji įstaiga.

Žemiausiais procentais skoliname pinigus namams pirkti, statyti ir taisyti.

Kai perki namą, visuomet kreipkis į STANDARD FEDERAL — sutaupysi pinigų ir išvengsi bereikalingų rūpesčių.

STANDARD FEDERAL visiems teisingai patarnauja, o karo ir depresijos laikais taupytojams visados mokėdavo pagal pareikalavimą.

STANDARD FEDERAL turtas viršija 57 milijonus dolerių.

Atsargos Fondai STANDARD FEDERAL įstaigos siekia 5 milijonus ir ketvirtį. Be to, visos taupytojų sąskaitos yra apdraustos Federal Savings and Loan Insurance Corporation.

Pinigai, įdėti prieš 11-tą dieną, neša dividendą už visą mėnesį.

CHARTERED AND SUPERVISED BY
THE UNITED STATES GOVERNMENT

JUSTIN MACKIEWICH, President
JUSTIN MACKIEWICH, JR., Vice-President

DARBO VALANDOS: Kasdien, įskaitant šeštad. nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais visai neatidaroma.

Standard Federal Savings

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
(Archer Ave. at Sacramento)
PHONE: VIrginia 7-1141

Kudlės dienoraštis

Šis feljetonas rusų kalba parašytas Viktoro Morto.

1956 m. Dar tada, kada aš gyvenau Kijeve šunų prieglaudoje prie instituto Bogomolco vardu, daug kas pavydėjo mums šunims. Dažnai teko nugirsti to instituto laboratorijos bendradarbių pašaipos žodžius: "Apie juos (apie šunis) nepasakysi, kad jų šuniškas gyvenimas".

Tai buvo karti teisybė. Mes maitinomės atrinktu, šviežiu maistu. Mus maudė ir trinko. Iššukuodavo blusas ir bendrai mus kur kas labiau lepino, negu žmones.

Mūsų valytoja Nastė jau seniai sakydavo (be liudininkų): — Jei bent pusę tokio gyvenimo turėčiau, kaip šie šuniukai, mano vaikučiai būtų sotūs.

O jei kas mūsų susirgdavo, tuoj pat atsirasdavo gydytojas, net medicinos sesutė ir slaugės.

Aišku, toli gražu iki mūsų sovietiniam žmogui. Bet... mūsų gyvenimas turėjo ir kitą pusę. Maža ką mums kaišio visokius vaistus, mikstūras, dar eksperimentų tikslais mums darydavo visokius įšvirškinimus. Kai kada prarasdavai norą net ėsti ir gyventi nors ir šuniškai.

Dažnai mus aplankydavo visokie dėdės. Visus apžiūrinėdavo, darydavo užrašus, tirdavo mūsų kilmę ir sekdavo kiekvieno mūsų asmeninius "reikalus".

Nuostabu, bet aš prasčiokiška laika buvau visų dėmesio centru. Aš ir mano draugas doberman-pinčer Cezaris. Jis buvo grynakraujis, iš kilmingųjų. Aš nelabai branginau jo draugystę. Jis kada tai buvo pasienio tarnyboj. Jis gaudė žmones, kurie mėgindavo peržengti sieną, kad galėtų užsienin pasprūkti. Vienos tokios žmonių medžioklės metu jam sužeidė koją ir jis atsidūrė mūsų prieglaudoje.

Nastė mums sakydavo:

— Jūs šuniukai politizoliatoriuje. Jums laisvėn patekti vilties kaip ir nėra.

Mes gyvulėliai žinojom apie tai: kralikai, bezdžionės, pelės, žiurkės mirdavo siaubinga mirtimi. Instituto sode buvo skirtos mūsų brolio likimo kapinės.

Cezaris vieną kartą pasipasakojo apie save: jis buvo sargyboje su savo sargybiniu:

— Per sieną kėsėsi pereiti trys: vyras, žmona ir vaikas. Kareivis, grąsindamas šautuvu, įsakė sustoti. Jie pasileido bėgti. Jis, kareivis, paleido šūvį į vyriškį. Mane pasiundė ant moters. Vaikas pravirko. Aš nepaklausiau. Kareivis šūktelėjo ir spyrė mane koja. Aš šokau ant jo. Parverčiau ir laikiau savo nasrus prie jo gerklės. Moteris pabėgo. Subėgę kareiviai, gelbėdami savo draugą, pašovė mano kojį. Ir štai aš čia. Bet svarbiausia, kad mano kareivį pakaltino žiauriu apsiėjimu su gyvuliu. Atėmė iš jo šautuvą ir nusivedė... Nuo tos dienos aš nekenčiu kariškių.

Štai ką man papasakojo Cezaris. Aš praščiokė laika, jis pinčer, bet draugauja su manim.

1957 m. Iš Maskvos atvyko ypatingos paskirties komisiją. Savaitei praslinkus, gyvulių grupė, jų tarpe ir aš ir mano draugas buvo ypatingos paskirties traukiniu nuvežti Kryman. Mūsų vagonas buvo labai saugojamas. Traukinin taip buvo sunku patekti, kaip ir į Kremlių.

Miela Nastė važiavo kartu su mumis. Ir tai buvo teisinga: mes ja pasitikėjom ir mūsų gyvenimo tvarka nebuvo sudrumsta. Stotyse žmonės grūdosi į vagonus, bet pas mus niekas negalėjo patekti. Vienas pilietis labai maldavo bent greta mūsų vagono važiuoti. Sargybinis šaltai jam atkirto:

— Neleistina. Šunys ypatingos paskirties. Nešdinkis iš čia!

Kryme mums buvo atskiras vasarnamis. Kiek man teko pastebėti, kiekvienam gyvulėliui patarnavo tris iš mums skirtos tarnybos. Nastė prasitarė:

— Pas mus tai vadinama susirūpinimu žmogumi.

Mūsų tarnyba gyveno neblogiau už mus. Bet jų tas gerbūvis priklausė nuo šunų nuotaikos. Teisybė, mes jau prie tokių reiškinių buvome pripratę Kijeve.

Nežinai, kaip su kitais, bet mane čia nevargino vaistais ir įšvirškimais. Labai atidžiai sekė mano svorį, nuotaikas. Keletas šunų grįžo iš kokios tai iškylos. Jie pasakojo, kad juos patalpino į kažkokius sviedinius ir jie išauti pakilo 130 mylių aukštyn. Tada raketa sprogo ir jie parašiutais nusileido žemėn. Kažkoks niekis. Viena iš kalių susigėdusi prisipažino, kad gegužės pirmos eitynėje, ją parašiutu nuleido į Raudonąją aikštę. Ji taip išsigando tų eitynių triukšmo, kad netoli mauzoliejaus su ja įvyko "nesusipratimas".

Kartą Nastė valydama mano narvelį prasitarė:

— Ei, tu, kudle, tu čia ir nežinai, koks laukia tave likimas.

Ir vargino jie mane visokiais badymais ir vis lėktuvuose, sviediniuose. Paskutiniu laiku buvau įvilkta į pižamą, turiu kepuraitę ir odines pirštinaites.

Aprėdydama mane Nastė pastebėjo:

— Visa šita mano Katei. Ech!

Aš ją suprantu. Aš mačiau kaip dėvi jos vaikai. Toli gražu jiems iki šunų.

Cezaris, dar du šunys ir bezdžionukė buvo kartu su manim Maskvoje. Vieną dieną stropiai pradėjo valyti mūsų prieglaudą. Laukė kažkokio svečio, ne iš šunų. Nastė paaiškino.

— Na, kudle, pats Žukovas tave aplankys.

Ir teisybė, po 2-3 dienų pas mus atsilankė kariškių grupė. Visa būtų pasibaigę gerai, bet pats Žukovas (taip jį visi vadino) norėjo paglostyti Cezarį. Tas įkando jam į ranką. Sargyba tuoj ištraukė revolverius, bet maršalas apvyniojo įkąstą ranką ir šūktelėjo:

— Velniam šunis! — ir išėjo. Nastė pasakė:

— Nu, brolužėli, tavo laimė, kad tu nežmogus! — O šis linksmai nusilojo.

1957 m. rugsėjo m. Aš ir Nastė išvyko iš Maskvos. Beje, vos neužmiršau. Mokslininkų grupė atsilankė Kremliuj. Akademikas Nesmejanovas parodė mane valdžios nariams. Vienas toks storas, plikis linksmai pasakė:

— Chm! Šuo kaip šuo, o be to dar, kalė. Kodėl ją?

Akademikas aiškino:

Lengvai pakelia visas atmosferines atmainas ir labai stipraus sudėjimo.

Vadas paklausė:

— Ar tai ji perkando Žuko-

(Tęsinys 7-me pusl.)

Operos kvietimai

Verdi "Rigoletto" operos spektaklis įvyksta š.m. gruodžio 8 d. 3 val. popiet Marijos Augštesniosios mokyklos salėje. Kvietimus galima gauti:

"Marginių" krautuvėje, 2511 W. 69 St., PR 8-4585,

Karvelio krautuvėje, 3322 So. Halsted St., YA 7-0677,

Savrimavičiaus krautuvėj, 4358 So. Fairfield Ave., LA 3-6342. Kvietimų kainos yra 5, 4, 3 ir 2 dol. Visos vietos numeruotos.

Kvietimus galima užsisakyti ir paštu šiuo adresu: Vyrų Choras, 7224 So. Rockwell St., Chicago 29, Ill., kartu prisiunčiant ir piniginį čekį atitinkamai sumai.

• **Parduodu, Pritaikau**
• **ir Įdedu Naujus**

moderniškus aliuminijaus langus, duris ir vasarinius tinklelius. Apdraudžiu namus, automobilius, langus, baldus ir kitus dalykus nuo ugnies, vagies ir kitokių nelaimių.

Kreipkitės, mielu noru Jums patarnausiu.

JUOZAS SPAITIS
3261 So. Halsted St.
VIctory 2-6469

Anglų Kalbos Pamokos
K. GINEITIS
6402 So. Fairfield Ave., Chicago 29
Telefonas: HEmlock 4-8037
(3-čias augštas, durys po kairei, arti 63-čios gatvės ir California Ave.).
Duoda prieš karą baigęs Čikagos universitetą.
1 dol. 25 ct. val. — privačios
VERTIMAI - PILIETYBĖ - LAIŠKAI

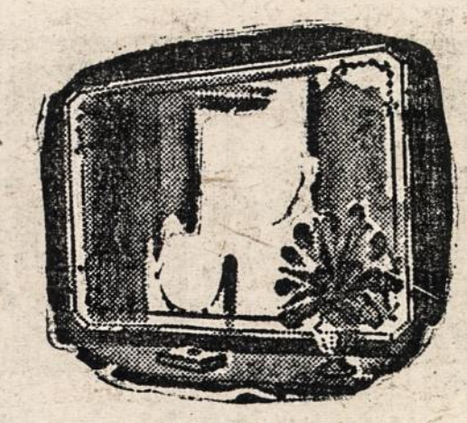
CHICAGOS ŠVARIAUSIAS IR MODERNIŠKIAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

Pasigaminkite patys
ZUBROVKĄ
su tikromis importuotomis stumbrinėmis žolėmis po $1.00 pakelis.
TROJANKĄ
su 27 žolėmis, šaknimis, žieve ir t. t. $1.00 pakelis. Žolės įvairiems gėrimams. Užsisakykite tuojau.
WORLD HERB CO.,
Dept. N A
459 — 18th AVENUE
NEWARK 3, NEW JERSEY

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

MIDLAND
Savings and Loan Association
INSURED
Mes mokame Aukštą Dividendą
PER 40 METŲ VISŲ LIETUVIŠKŲ KOLONIJŲ SAUGIAUSIA IR PELNINGIAUSIA TAUPYMO BENDROVĖ
4038 Archer Avenue Tel. LA3-6719
AUGUST SALDUKAS Prezidentas

DOVANOS KALĖDOMS

Dovana gražuolei nuotakai.
Dovanos visiems šeimos nariams, draugams. Dovanos naujiems namams papuošti.
Aplankykite mūsų didingąjį
VENECIJOS KAMBARĮ,
išpuoštą naujausiomis ir geriausiomis dovanomis, tinkamomis kiekvienai progai.
PARINKITE DOVANAS DABAR.
NORMAL GLASS COMPANY
7530 So. Halsted Street HUdson 3-4000

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

vo ranką?

Nastė atsakė:

— Ne, tai patinas buvo!

Tada jis paglostė mane ir pasakė:

— Su Dievu!

1957 m. spalio m. Mane deda kažkokion dėžėn. Įdėjo man jau žinomus įrankius. Mane aprėdo. Nastė stovi čia pat. Kai ji greta, aš rami. Ji klausia:

— O kaip ji suksis? Gali užsimušti.

Tas malonus senelis atsako:

— Ne, jūrų kompaso principu, ji nejus, kaip vartosi.

Abejinga Nastė bumptelėjo:

— Eik ir patikrink tose padangėse!..

— Ne, ne — mes esame užinteresuoti, kad gyvulys jaustųsi visiškai normaliai, nieko nesibijotų. Kudlė jau visa tai patyrė bandymo metu. Šis skridimas skiriasi... tuo... kad ji galės sugrįžti. Visa, ką ji pergyvens, tie įrankiai užrašys. Mes dedame visas pastangas, kad, kuriam laikui praslinkus, iš erdvių ji parašiutu galėtų grįžti atgal ant žemės, pas mus, iš ano pasaulio... Mes to labai norim, nes mums reikia kaip kam nutrinti nosis... Toks partijos ir valdžios įsakymas!

Nastė tik atsidūso. Mudu žiūrėjome vienas į kitą. Mes atsisveikinom. Galop, ji apglėbė mane, pabučiavo į mano šaltą nosį ir pašnabždomis pasakė:

— Sudie, duondave! — Aš sukaukiau. Ji sugrįžo ir glamonėdama mane pasakė:

— Nieko, kalyte, nieko... Žmonėms blogiau!

Visi tylėjo. Senas mokslininkas glamonėdamas išvedė Nastę. Ar pamatysiu kada nors ją?

Kada visa buvo paruošta, mano dėžė su įrankiais ir vandenėliu buvo aklinai uždaryta. Išgirdau baisų sprogimą... Tur būt, pakilau oran. Aš nieko nejaučiau. Aš pakabinta ant diržų. Labai patogu, kaip supykloje. Ant mano snukio kaukė, o šone vamzdelis, per kurį ateina dirbtinas maistas. Visa tai man, žinoma, išbandyta.

Skrendu. Vienintelis trūkumas, tai aklina tamsa. Diena ar naktis, aš nežinau. Man tai ir neįdomu. Svarbiausia: pasiekti žemę... pas Nastę, Cezarį.

Šiandien išgirdau per radiją, rodos, iš Anglijos, ten šimtai žmonių su savo šunimis demonstravo prieš Sovietų pasiuntinybę. Tai ryšium su mano skridimu. Kudlė — nepakels visų sunkumų ir padvės...

* * *

Radijas skelbia apie mano kelionę. Tūkstančiai jaunuolių reiškia norą, vieton vežimų plėšinius plėšti, skrist mėnulin. Ten nori jie kurti socializmą.

Kokie karštuoliai...

* * *

Mano savijauta vidutinė, bet niekada dar mane taip ilgai nelaikė erdvėje. Nejau mane pamiršo? Aš pailsau kaboti... Kad šitaip lyštelti—Nastės geriausias lūpas. Pamatyti Cezarį ir kartu paloti apie mudviejų draugystę... Aš tiktai staugiu! Svajonės, svajonės! Kada atsivers skėtis-parašiutas ir rudens vėjas pūstels į mano garbanas?

Prisimenu Nastės žodžius:

— Ką likimas tau perša? Ką visa tai reiškia? Nejau aš niekuomet nepamatysiu saulės, žolės, nei žmonių, nei šunų? Kas tai?

* * *

Radijas perduoda vieno vado žodžius:

— Ir jei bus reikalas, tai dėl mokslo mes nepasigailėsime jokių aukų!

Žodžiais jie visi didvyriai, bet niekas jų nenorėtų atsidurti mano padėtyje.

Aš vis snaudžiu. Nenoriu ėsti. Bet taip seniai aš judinau žandus! Gyvenimo pusę — už kaulą! Žiovauju. Nuobodžiauju, nerimstu... Kaip ilgai galima kankinti gyvą esybę? Tarp kito. Pas mus, mūsų šalis švenčia sovietų valdžios 40 metų sukaktuves... Aš girdžiu per radiją muziką, šūkius apie laimingą gyvenimą, panašų į Nastės... Kalbos, kalbos be galo... Girdžiu:

— Pasauliu skrenda socialistinis šuo, po jo uodega dreba mūsų priešai. Teisus buvo Marksas sakydamas proletariatui:

— Gerk šampaną ir riabčikus kramtyk. Paskutinė mūsų diena ateina... buržui... — kalbėtoją kažkas nutraukė... Kažkur linksminas žmonės... O aš?

Gyventi norisi! Gyvenimas! Man bloga! Niekas nepaims mane už kojos... Niekas nepaglostys... Kur jūs mano artimieji, mylimieji? Sudie... Aš trokštu!.. Sąmonė dingsta... Būkite prakeikti! Cezar... ceza...

Vertė Vistaspats

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

NOW AT

LEO BERMAN FURNITURE

THE NEW Sunbeam

HOLLOW GROUND* BLADE-ELECTRIC SHAVEMASTER RAZOR

shaves close as a safety razor with electric speed and convenience

●SUNBEAM, SHAVEMASTER

Model G—Traveling case converts into wall cradle holder.

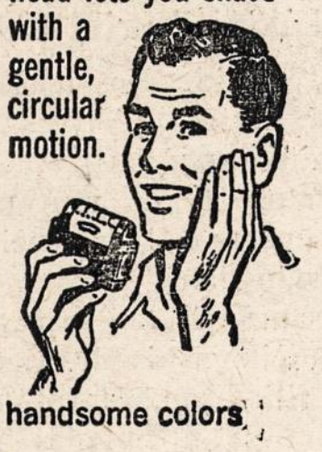

Model GZ—Genuine leather zipper case

Sunbeam Blade-Electric is the only real double edge, hollow ground* blade in electric shaving powered by a 16-bar armature-type real motor. Actually shaves below the *beard line* because countersunk openings pop whiskers high for the lightning-fast double-action blade. Model G in six handsome colors.

*HOLLOW GROUND BLADE IS SELF SHARPENING.

Big, continuous head lets you shave with a gentle, circular motion.

Now available in your choice of 6 handsome colors

ASK ABOUT OUR FREE 14-DAY HOME TRIAL.

LEO BERMAN FURNITURE AND APPLIANCE STORES

1638 W. 63rd Street — HEmlock 4-6800
(One block West of Ashland on 63rd St.)

3422 Michigan, — East Chicago, Indiana
Phones: WAterfall 8-8400 — East Chicago 5611

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

KEISTA, BET FAKTAS

Žudikų bendrovės direktoriaus galas

Amerika yra garsi gengsteriais ir garsiausias po Chicagos padugnių karaliaus Al Caponės buvo Alberto (Umberto) Anastasia, gavęs galą šiomis dienomis New Yorke, kur jį besėdintį kirpėjo kėdėje įėję gengsteriai suvarstė kulkomis. Ko valdžia ir teismai nepadarė per keliasdešimt metų, atliko patys gengsteriai.

Anastasia, gimęs Italijoje ir su 5 kitais broliais imigravęs į JAV, pačioj pradžioj parodė savo organizatoriškus gabumus padugnių sluoksniuose. 1921 m. vos vos išvengė elektros kėdės, bet apgintas suktų advokatų jis per 36 metus spėjo iškilti į pačias New Yorko banditizmo "viršūnes", būdamas ne tik visokiausio raketo, suktybių ir išnaudojimo genijus, bet ir vadinamos "Murder, Inc." arba "inkorporuotos žudikų bendrovės" "direktorius".

Anastazijos vadovaujama "Murder, Inc.", kaip tiksliai nustatyta, tarpe 1934 ir 1941 m. nužudė 63 raketierius, iš kurių 32 ekzekutavo pats Anastasia. Trys tos "bendrovės" ekzekutoriai gavo galą elektros kėdėje, bet pats Anastasia niekuomet tos garbės nesusilaukė. Jis gyveno brangiuose rūmuose, Ispanijos stiliaus stucco name prie Hudsono upės, Bluff Road prieškalnėje, apsisaugojęs neprieinama uola iš rytų ir aukšta siena iš kitų pusių, erdviame kieme budint keturiems piktiems šunims ir nežinia kiek ginkluotų sargybinių. Anastasia ir jo artimieji čia atvažiuodavo ir išvažiuodavo juodais kadilakais, kurie dieną naktį buvo paruošos būklėj. Likusieji Alberto broliai vienas yra kunigas, kiti aukščiau ar žemiau "iškilę" vyr. brolio "profesijoje".

"Lėkštės" prieš 10,000 metų

"Skraidančios lėkštės" skraidė viršum pietinės Amerikos raitų maždaug prieš 10,000 metų, tokie yra padavimai tarpe mažai dar težinomų čia buvių Peru krašto gilumoje, pranešė iš ten grįžęs į Chicagą čikagiškis dr. George Hunt Williamson, tarptautiniai žinomas antroplogas ir knygų autorius.

Vienas dominikonų kunigas San Miguel misijoj, Peru krašto raistuose, pasakodamas dr. Williamsonui apie vietinių gyventojų pasakas, kaip jie "palaiką kontaktą su žmonėmis iš dangaus", pats nuo savęs pridūręs, kaip kasdieninį dalyką, jog ir jis pakartotinai matęs skraidančius objektus atskrendant į raistus ir vėl išskrendant.

Dr. Williamson parsivežė pavejkslus senoviškų hieroglifų (klynraščių), iškaltų "Raštų Sienoje", aukštoje uolos sienoje, iškilusioj apie 200 pėdų prie Rio Palatoa Alto upės. Jei tie užrašai kada nors bus išskaityti, bus rastas raktas istorijai tautos, ten gyvenusios dar prieš Inkų gadynę. Nors raštai artimai primeną Meksikos actekų raštus, tačiau iki šiol jų nepasisekė iššifruoti. Dr. Williamson pereitą žiemą sukrapštęs paskutinius centus ir pardavęs savo automobilį, su žmona išvyko į Peru, kur Limoje jam pranciškonai kunigai papasakojo apie jų girdėtą "Raštų Sieną", esančią arti dingusio "Akmens Miesto". Ta sritis esanti apgyventa genčių, su kuriomis baltieji dar niekad nebuvo susitikę. Dideliais vargais persikėlę per Andų kalnus, tyrinėtojai pasiekė San Miguel misiją ir ten per 40 metų gyvenąs tėvas Jose Alvarez papasakojo istorijas apie "keistus objektus", kuriuos pats kunigas matęs ir apie "žmonių iš dangaus" legendas.

Per karštas tropiškas džungles pasiekęs "Raštų Sieną" jis apskaičiavo, kad užrašai yra 8 pėdų aukštumo ir turi 85 pėdas ilgumo ir yra maždžiausiai 8,000 metų senumo. Kadangi Inkai neturėjo jokios rašliavos, tai tie "Raštai" galėjo būti padaryti tik kitos, anksčiau prieš juos čia gyvenusios tautos ar žmonių. Čiabuvių legendos sako, kad tie žmonės buvo vadinami "Paititi", iš kurių paeina pasakos apie "enoqui" arba "kelią į dangų". Vienas hieroglifas yra glaudžiai primenąs hieroglifus, randamus kitose pasaulio dalyse ir vaizduoja kažką panašaus į tvaną.

Meldė lietaus, gavo tvaną

East London, Pietų Afrikoj AP praneša, kad dideliu tvanu papliupo lietus Ft. Beaufort apylinkėje vos tik baigus pamaldas atviame ore, prašant dangaus lietaus, kai ilgas savaites trukusi sausra labai pakenkė augalams ir gyvuliams. Pamaldas pradedant danguje aplink Ft. Beaufort nesimatė jokio debesėlio.

(Tęsinys 11-me pusl.)

Skaitykite "N-nas"

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: aksdien nuo 10 ligi 12 val. iš ryto ir nuo 7 ligi 9 val. vakaro.
Šeštadieniais nuo 10 ligi 1 val.
Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telef.: PRospect 8-3229
Rezid. telef.: WAlbrook 5-5076

Tel.: PRospect 8-1717
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8 tiktai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas: HEmlock 4-5849
Rezidencija: HEmlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadienį nuo 1-4 ir 7-9, Antrad. nuo 1-5, Trečiad. ir Šeštadienį tiktai susitarus.

Ofiso telef.: VIrginia 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2—4 ir nuo 6—8:30 val. vakaro.
Šeštadieniais nuo 2 ki 4 po pietų.
Trečiadienį pagal sutarti.

Tel. ofiso: HE 4-1414; rez.: RE 7-6867
DR. BR. GAIŽIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1—3 ir 6—8 val. po pietų kasdien. Šeštadieniais 1—4 val. p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

Rezid. tel.: STewart 3-4511
Ofiso telef.: YArds 7-1166
DR. J. GUDAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 WEST 35th STREET
Kampas Halsted ir 35-tos gatvės
Valandos: 1-4 p. p. ir 6:30-8:30 val. kasdien. Trečiadieniais uždaryta.
Šeštadieniais nuo 1 iki 4 po pietų

DR. A. JENKINS
PHYSICIAN AND SURGEON
(Lietuvis Gydytojas)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2—4 po pietų ir 7:30—9 vakaro.
Trečiad. ir šeštad. uždaryta.
Ofiso telefonas: PRospect 6-3838
Rezid. telefonas: REpublic 7-9199

GRovehill 6-1595
Dr. Aldona A. Juska
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Ofiso ir buto tel.: OLympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 SO. 49th CT., CICERO
Kasdien 10—12 ir 4—7 val.
Trečiad. ir šeštad. tik 10—12 val.

Telef.: Ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Ave., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro.
Trečiadieniais uždaryta.
Šeštadieniais 12—4 val.
Butas: 1634 So. 49th Ave., Cicero, Ill.

Ofiso telefonas: LAfayette 3-3210
Jei neatsiliepia šaukite KEdzie 3-2868
Dr. Emily V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12—2:30
Daily afternoons.
Vakarais: pirmad., antrad., ketvirtad. 6—8:30. Trečiadieniais tik susitarus

Tel. ofiso: HE 4-1202 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PRospect 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
(71-oji ir Campbell Ave.)
Valandos: pirmad., ketvirtad., šeštad. nuo 1 iki 4 val.; antrad. ir penktadieniais nuo 5 iki 8.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir nuo 4-8 val. po pietų. Šeštad. nuo 9-11 val. ryto ir nuo 2-4 val. po pietų.
Trečiadieniais uždaryta.

Dr. Julia Monstavičius
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
10748 SO. MICHIGAN AVE.
Tel.: PU 5-6766
Nakti skambinti rezidencijon.
1653 W. 103rd St., Beverly Hills
Tel.: BEverly 8-3946
Darbo valandos: nuo 6 iki 9 val. po pietų kasdien, išskyrus trečiadienius. Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. po pietų.

Dr. Juozas PAUKŠTYS
DANTŲ GYDYTOJAS
4253 ARCHER AVENUE
(įėjimas iš Whipple St.)
Valandos: kasdien 10-12, 2-6 p. p. 7-9 p. m. Šeštadieniais 10-12.
Trečiadieniais uždaryta.
Telef.: LA 3-4949 — namu CE 3-7786

DR. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 SO. ASHLAND AVENUE
Ofiso valandos: nuo 2—4 ir 6—8.
Ser., Subat. ir Nedėl. tik susitarus.
Ofiso telefonas: YArds 7-4787
Namų telef.: PRospect 6-1930
Jei neatsilieps viršutiniai telefonai, šaukite Midway 3-0001

— Buvę tremtiniai, nepamirškite likusių nuoriose stovyklose savo draugų. Bent vieną kartą dienos uždarbį!

Telef. ofiso: CLiffside 4-zz96
Rezid.: LAfayette 3-1172
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(kampas 47th ir Hermitage)
Priėmimo val.: 2-4 ir 6-9 val. po pietų
Šešt. 2-6 val. popiet, išskyrus šeštad.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas 5100 SO. WESTERN AVE.
Tel.: PRospect 8-1223 arba WE 6-5577
Ofiso val.: pirmad. 8-10 val. vakaro, antrad., trečiad. ir penktad. 6-9 v. v.
šeštadieniais 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2458 WEST 71 STREET
Kampas 71 ir Campbell Ave.
Ofiso telef.: HEmlock 4-2123
Rezid. telef.: GIbson 8-6195
Valandos: pirmad. ir ketv. nuo 5 iki 9 val. vak., antrad. ir penktad. nuo 1 iki 5 val. popiet, šeštad. nuo 2 iki 4 val. popiet, trečiadieniais uždaryta.

Tel.: ofiso ir rez. PRospect 6-9400
Dr. Ona Vaškevičius
(VAŠKEVIČIŪTĖ)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 SO. KEDZIE AVENUE
Val.: kasdien nuo 1—3 popiet ir nuo 6—8 val. vakaro; šeštad. 1—4 popiet, trečiadienį ir kitu laiku tik susitarus.

C. Z. VEZEL'IS
DANTŲ GYDYTOJAS
4645 S. ASHLAND AVE. YA 7-2246
Val.: nuo 9 iki 12, nuo 1 iki 5, nuo 6 iki 8. Trečiadieniais uždaryta.

Tel.: ofiso VI 2-1581; rez.: VI 2-0742
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampas Halsted ir 31-os gatvių)
Priėmimo valandos: 2-4 ir 6-8 val.
Šeštadieniais 2-4 val. po pietų.
Sekmadieniais uždaryta.

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandažai, Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9—4 ir 6—8. Šeštadieniais 9—1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel.: PRospect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI

Dr. Ant. Rudokas, Opt.
4455 SO. CALIFORNIA YA 7-7381
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
VAL.: 10 ryto iki 8 vak. (trečiadienį uždaryta), šeštad. 10 ryto iki 3 p. p.

Dr. Kazimieras
MICHEL

Optometristas - Orthoptistas
Gydo nusilpusias ir nervuotas akis. Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius. Išgydo kreivas akis be operacijos. Idėda netikrą — artificialę akį pagal sveiką. Tikrina klausą ir pagelbsti negirdintiems. Praktikuoja per 39 metus. Kalba lietuviškai.
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonas: YArds 7-6616
Nuo 9:30 val. ryto iki 8 val. vakaro.

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YArds 7-1829

Pritaiko Akinius
Kreivas Akis
Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8.
Trečiad. nuo 10-12; penktadienį 10-2.
Šeštadieniais 10—2 val. po pietų.

DR. S. VAITUSH, Opt.
Palengvins akių įtempimą, kuris esti priežastimi galvos skaudėjimo, svaigimo arba aptemimo, nervuotumo, skaudėjimo, akių karščio. Atitaisau trumparegystę ir toliregystę. Prirengiu teisingai akinius. Visuose atsitikimuose egzaminavimai daromi su elektra, parodančia mažiausias klaidas. Speciali atyda kreipiama į mokyklos vaikus.
VALANDOS:
Nuo 10:30 ryto iki 7:00 vakaro.
Šeštadieniais iki 4 val. vakaro.
Trečiadienį ir sekmadienį uždaryta.
4712 S. ASHLAND AVE.
YArds 7-1373

MOKSLO ŽINIOS

Du mokslininkai laureatai

Prezidentas Eisenhoweris spalio 24 d. iškilmingame Nacionalės Mokslų Akademijos posėdyje Washingtone įteikė "Taikos Atomų" (Atoms for Peace) pirmąjį medalį ir premiją mokslininkui fizikui dr. *Niels Bohr*. Savo kalboje jis priminė, kad ši diena sutampa su Jungtinių Tautų įsteigimo 12 metinėmis ir pirmosiomis Jungt. Tautų įsteigtosios Tarptautinės Atomo Energijos Įstaigos sukaktuvėmis.

Prezidentas pagerbė Bohrą, kaip didį vyrą, kurio protas ištyrė atomo vidinės struktūros paslaptis ir kurio dvasia pasiekė pačias žmonių širdis. "Jūs davėte žmonėms pagrindą geriau suprasti medžiagą ir energiją. Jūs prisidėjot prie praktiško šio mokslo pritaikymo. Jūs buvot didelė moralinė jėga atomo energijai panaudoti taikingiem stikslams".

Prof. Bohr atsakydamas pastebėjo, kad moksle individualus mokslininkas savo pastangomis gali prisidėti tiktai kaip atskiras mūrininkas, savo plytą įmūrijąs į didįjį mokslo rūmų pastatą ir kad jis jaučiasi laimingas, galėjęs glaudžiai bendradarbiauti su viso pasaulio mokslininkais. "Tačiau kiekviena pažanga moksle ir technikoje, būdama susieta su naujomis didelėmis galimybėmis, taip pat yra susieta su didele atsakomybe ir pavojais, kuriems pasilikt esąs vienintelis tikras kelias, tai visapasaulinis mokslo bendradarbiavimas, koks yra buvęs per ilgus mokslo augimo amžius.

Italijos mokslininkas, farmakologas, prof. *Daniel Bovet*, gimęs šveicaras, pats nemažai nustebo, kai Švedijos atstovas Italijoje jį aplankė ir pranešė, kad jam yra paskirta 1957 m. Nobelio premija už jo nuveiktus darbus fiziologijoje ir medicinoje. Prof. Bovet pavyko išrasti sintetinę substanciją, kuri veikia gyvą organizmą visai taip, kaip curare. Curare yra labai stiprūs nuodai, kuriuos pietinės Amerikos indėnai išgauna iš augalų ir jais užnuodija savo iešmų ir strėlių ašmenis. Tie nuodai paraližuoja žmogaus motorinius nervus, t.y. išsaukia visišką kūno paralyžių, bet atitinkamose mažytėse dozėse veikia kaip raminantieji vaistai ("trankvilaizeriai"), kuriais pasiekiama raumenų atpalaidavimo operacijų metu. Labiausiai, ko iki šiol chirurgai bijodavosi, buvo diafragmos paralyžius, kartais pasitaikąs rimtos operacijos metu. D-ro Bovet išradimas tą pavojų dabar pašalina.

Po 10 metų nebebus širdies ligų?

Dr. Robert W. Wilkins, bostonietis, Amerikos širdies asociacijos naujai išrinktas prezidentas, savo kalboj Sherman viešbuty, Chicagoje, pareiškė, kad jau yra padaryti plyšiai "geležinėje nežinojimo uždangoje", kuri iki šiol supo arterijų sukalkėjimo ir aukšto kraujo spaudimo ligas. "Mūsų mokslininkai tyrinėtojai jau surado ir seka daug žadančiais pėdsakais, kurie bendrai ir pavieniui gali neužilgo duoti atsakymą, kaip kontroliuoti aterijų sukalkėjimą. Dabar jau galima efektingai sukontroliuoti kiekvieną aukšto kraujo spaudimą, ir sekamas žingsnis yra pasiekti priemonių, kaip tos arterijas gadinančios ligos visiškai išvengt".

Keturi dietos ir širdies ligų ekspertai pareiškė, kad patartina kiekvienam vengti suriebėjimo, bet kad tikrai dar nėra nustatyta ir tebėra tyrinėjama, ar ir kiek riebumas atsiliepia į širdį. Dar neturima užtektinai įrodymų, kad būtų galima kiekvienam patart mažinti riebalus.

Dviratis — priemonė ne tik į sveikatą

Marisa Zocchi (Florencijoj, Italijoje), kad ir žinodama daug kelių į vyro širdį, vienu ypatingai pasitikėjo ir neapsivylė. Tai buvo dviratis.

Dviratis, kaip lengvas sportas ir maloni mankštos tyrame ore priemonė, juo toliau juo labiau daugelio medicinos autoritetų yra rekomenduojamas. Kaip lenktynių sportas dviratis yra daugeliui ne tiek patartinas. Bet Marisa Zocchi dviratį vartojo ir kaip vieną ir kaip kitą. Dviračių lenktynėse televizijai ji laimėjo $4,000 pinigais ir priedais laimėjo Italijos dviračių lenktynių čempiono Guido Boni širdį. Marisa ir Guido neseniai vedė.

Koks motinos valgis, toks vaiko protas...

Du Ohio valst. universiteto medicinos kolegijos tyrinėtojai pranešė Amerikos viešosios sveikatos s-gos konferencijai Clevelande savo tyrinėjimų rezultatus, kurie rodo, kad nuo motinos sveikatos ir jos dietos bent pirmaisiais nėštumo mėnesiais daug priklauso kūdikio smagenų išsivystymas. Kūdikiai, prasidėję karštomis vasaros dienomis gimstą didesniu nenormalumų nuošimčiu, kaip pradėtieji vėsiomis vasaromis. O to priežastis, kad karštame ore daugumas nėščių motinų neturį apetito.

Kosminė erdvė nėra tuščia

Dr. Jakov Albert, rusų mokslininkas, pareiškė, kad "sputnikų" pagalba patirta, jog erdvė visai nėra tuščia, bet yra pripildyta bilijonų bilijonų medžiagos dalelyčių ir tai gana tankiai. Ligšioliniai patyrimai rodą, kad kiekviename erdvės kubiniame centimetre yra po keletą tūkstančių dalelyčių dujų. Tie atradimai priversią mokslą reviduoti kai kurias astro-geografines prielaidas, kaip Albertas Einsteinas pasakė. Apie 1,500 mylių aukštumoj nustatyta esant didelės negatyvių dalelyčių — elektronų koncentracijos.

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS
IR GAZOLINO STOTIS

Lyginimas, dažymas, taisomi ir reguliuojami (tune-up) motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. Alyva, baterijos ir padangos. Taip pat mano garaže perkamus duslintuvus įdedu veltui.

(MUFFLERS INSTALLED FREE)

Ford 1941-53	$8.25	Mercury 49-51	$8.95
Chevrolet. All 1937-53	8.25	Oldsmobile 6, 41-50	8.20
Chevrolet 54-55	9.95	Plymouth 42-56	9.95
Chrysler 6, 42-52	9.91	Pontiac 37-54	8.95
Dodge 6, 42-56	9.95	Buick 37-52	12.00

IR TAIP PAT ČIA NEIŠVARDINTIEMS AUTOMOBILIAMS.
Išmetimo paipą irgi įdedama veltui, jeigu perkama kartu su duslintuvu.
DARBAS ATLIEKAMAS PATYRUSIŲ MECHANIKŲ.
Dirbtuvė atidaryta: nuo 8 val. ryto iki 9 val. vak. Sekmad. uždaryva.

M. ČESAS
1934 West 59th Street Tel.: GR 6-9136

NELAUKITE-
RYTOJ GALI BŪTI PERVĖLU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.
222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: CEntral 6-5208

Generaliai Agentai Šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

NEWARK'E VEIKIA OFISAS
SIUNTINIAMS GABENTI Į SSSR
Į UKRAINĄ, LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR KITUS KRAŠTUS.
Siunčiame maisto produktus, naujus drabužius, medžiagas, vaistus ir t. t. Turime drabužinių medžiagų, odų, siūlų, muilo ir įvairių kitų siuntiniams tinkamų daiktų.
SIUNTINIAI IŠSIUNČIAMI KAIP GALIMA GREIČIAU.
— Siuntėjui įteikiamas pašto pakvitavimas apie išsiuntimą. —
— Siuntiniai pristatomi gavėjui maždaug 7-8 savaičių bėgyje.—
Siuntiniai, siunčiami oro paštu, pristatomi 7-10 dienų bėgyje.
Siuntėjas gauna asmeniškus gavėjo pakvitavimus.
VISI SIUNTINIAI SIUNČIAMI SU JAU APMOKĖTU MUITU, IR PRISTATYMAS GARANTUOJAMAS.
SIŲSKITE SIUNTINIUS GIMINIEČIAMS!
Ofisas atdaras kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro.
Šeštadieniais nuo 9 val. ryto ir 4 val. po pietų.
Reikalaukite katalogų. Rašykite lietuviškai, rusiškai arba angliškai.
Netoli Pennsylvanijos gelžkelio stoties Newark'e.

PACKAGE EXPRESS CO. 314 MARKET ST. NEWARK, N. J. Mitchell 2-2452
(Siuntiniai persiunčiami su Parcels to Russia, Inc., leidimu).

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
su iš anksto apmokėtu muitu ir 100% garantuoti
NAUJI DAIKTAI, MEDŽIAGOS, ODA, VAISTAI, MAISTO PRODUKTAI

Geriausioji rekomendacija mums, tai daugelis tūkstančių klientų visame Jungt. Amerikos Valstybių krašte

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.
220 So. State Street, Chicago 4, Ill.

Ar esate matę mūsų puikų medžiagų (vilnonių, sintetinių, medvilninių), odų, skepetaičių, kojinių, etc., pasirinkimą?

Mūsų firma turi savo atskirą sutartį su Inturistu Maskvoje nuo 1947 m.

Nemokamai vieta mūsų klientų automobiliams pastatyti.
Telefonas:
WAbash 2-9354
Reikalaukite naujų katalogų.

Mes išsiunčiame Jūsų siuntinius tiesiai iš Chicagos ir pristatome kiek tik galima greičiau.

DIENŲ SKEVELDROS

"Miškais ateina ruduo"

Tai reta tremties literatūros pasaulyje naujiena. Skubėk, Bičiuli, įsigyti. Parsinešk namo, užsidaryki patsai vienas, ir skaityk. Ir grožėkis. Pagyvenk Lietuvoj. Tokios sodrios tėvų kalbos seniai nebeužtikta. Ak, iš viso padvelkia sava šalimi, nemeluotu peisažu ir tikru žmonių pergyvenimu.

Tik gavęs prisėdau ir jau 100 psl. peržengiau (viso 514 psl.). Šis — Mariaus Katiliškio — romanas autobuse, traukiny ar TV bežiūrint neskaitomas. Autorius yra pasvėręs kiekvien žodį, ir jei sakinį ar pastraipą praleisi, jei kur atitrūksi, esi jau pasimetęs knygos srovėje, esi pats save nuskriaudęs, nesgi tokios knygos, kaip kartoju, yra reta naujiena.

Bet grįžkime kas sau į "Miškais ateinantį rudenį", kita proga, kai abudu, Bičiuli, būsime perskaitę, plačiau pasikalbėsime į M. Katiliškį — šiuo metu ryškiausį tremties kūrėją — atsigrįžę.

Romaną išleido "Terra".

Liaukimės besidairę į... ubagus.

Šitaip norisi sušukti-užrikti, kai skaitai amnestijos prašymus, amnestijos... dvasios ubagams. Ubagas — tai nelietuviškas žodis, betgi ir pati ubagystė nėra mūsų tautos įgimtas bruožas! Kai svetimai elgiamasi, svetimai ir vadinama...

Va, skaitau "Draugo" 271 Nr. apie knygų platinimą:

I "... buvo menka spaudos propaganda" ir

II "Per spalio mėnesį tik dvi knygų leidyklos — Gabija ir Sūduva — atsiliepė į Kultūros fondo paraginimą ir atpigino savo leidinius nuo 50 iki 90 procentų tiems knygų mėgėjams, kurie tiesiog iš leidyklų knygas įsigys iki šių metų gruodžio mėn. pabaigos. Kodėl kitos leidyklos panašiai nepadarė?"

Niekas manęs neįpareigojo, kalbu stebėdamas iš šalies. "Gabija" šįmet teišleido ar ne 1 knygą (A. Gustaičio "Anapus teisybės"), Sūduva, rodos, nei tiekos tiek. Abidvi atpigino savo "užšaldytąjį kapitalą", likučius, lyg nepatogią makulatūrą. Ar gali Lietuviškos Knygos Klubas atpiginti 90% "Lietuvių Beletristikos Antologiją", o "Terros" Knygų Klubas, tarkime, J. Savickio "Žemė dega" ar M. Katiliškio "Miškais ateina ruduo". O gal J. Kapočius gali dar 90% atpiginti "Lietuvių Enciklopediją" ar V. Krėvės Raštus?!

Juk abudu klubai ir L. Enciklopedijos Leidykla duoda nuolaidų per ištisus metus, tai ką? spalio ("spaudos platinimo") mėnesį dar perkantiems turi... primokėti?! Ak, kur mes nukeliausim? (lygiuodami į nevalas ir analfabetus).

JAValstybių lietuvis, ačiū Dievui, be jokių šeimos (ar viengungio) biudžeto susvyravimų gali supirkt visas naujai pasirodančiąsias knygas. Reikia geros valios, o svarbiausia — proto. Apie ypatingus papiginimus tegali būti kalba tada, kai amerikinė liet. knyga siunčiama platint į Pietų Ameriką, V. Vokietiją ir visas vadinamąsias sterlingo šalis. Pagaliau kodėl nereikalaujama atpiginti cigaretės, konjakas, kramtomoji (ir kitiems tikslams naudojamoji!) guma, dantų krapštukai ir t.t. ir t.t. Ak, ar mūsų knyga yra mazgotė? Pačios kalbos (ir straipsniai) apie knygų nupiginimo reikalą, atrodo, įžeidžia... gimtąjį raštą, jo šlovingąjį raidos kelią, lygia greta... knygnešius, kuriems pinigas andai netemdė Lietuvos akiračio.

Okupantų vargai ir rūpesčiai

Žiniomis iš Lenkijos, valdinė (partinė) spauda yra perdėm deficitinė. Ir taip, per pirmąjį 1957 m. pusmetį "Nowa Kultura" davė apie 70,000 zlotų nuostolio, "Życie Literackie"— 262,000 zlotų, "Przegląd Kulturalny" — 226,000 zlotų, "Polityka" — 480,000 zlotų, "Trybuna Ludu" (kaip ir Gomulkos oficiozas) — 2,-500,000 zlotų nuostolio.

Nepartinė "Panorama" davė 5 milijonus zlotų pelno, labai gerai plito ir pilnai išsilaikė studentų "Po prostu" (cenzūros likviduotas, ir jaunimo protesto riaušes sukėlęs) ir kt. nepartiniai spaudiniai.

Taip gyvenimas klostosi palei Vyslą, o palei Nemuną-Nerį? — tasia pat ne į... partijos taktą. Va, vartau "Švyturį" (Nr. 9, 1957 m.) ir randu žinomo politruko Alf. Bieliausko skundą:

"... čia buvo 3 vaikinai iš 'Kotono' (fabriko), tačiau nė vienas nebuvo girdėjęs apie komjaunuolį Žalį ('jis žuvo Šančiuose, 1945 m. rugsėjo 17 d., netikėtai užpultas nacionalistinių banditų'). Tai skaudu".

"Skaudu, kad retas Kauno moksleivis žino, kur yra IV Valstybinės Gimnazijos komjaunuolio V. Gečiausko kapas, labai vargiai tepasakys, kaip jis kovojo ir žuvo".

"Skaudu, kad Kauno garvežių depo jaunimas beveik nieko nežino apie paprastą darbininką Gerojimą (išvyko, mat, kaimo "šviesti", ir "nacionalistinių banditų" šūvis "suskaldė" partinį granitą")".

"... jie žuvo už mus (suprask: komunistų partiją — Maskvos imperializmo agentų Lietuvoje partiją! — J.C.), bet beveik niekur neteko matyti kad ir paprastutės memorialinės lentos prie fabriko, kur jie kitados dirbo, ar prie mokyklos, kurioje jie mokėsi".

Norvegai kovoje už... viešąją dorą

literatūroje garsūs nebe nuo šiandie. Savo metu norėjo nuplakti Strindbergą ir Ibseną. Po I Pasaulinio karo reikalavo sunaikinti prancūzo gydytojo ir rašytojo Maurice Bedelio kūrybą, ypač "Jérome, 60° latitude Nord". Girdi, anot rašytojo, laisvoji meilė klestinti Norvegijoje lyg visuotinė taisyklė, kasdieniškas paprotys. Tokia kilo audra, kad Prancūzijos vyriausybė laukė... diplomatinės notos. Užsienių reik. min. Briand guodėsi spaudai: "Blogas moterų elgesys nesukėlė pasaulyje tiek triukšmo nuo pat... Gražiosios Elenos laikų!" Prancūzai tą knygą išskyrė... Goncourtų premija. Tai buvo, rods, 1927 m.

Po 30 metų nauja audra. Dabar pas save, namuos. Pernai Gyldendal leidykla išleido Agnaro Myckle's apysaką apie "Raudonojo rubino dainą". Viso 4,000 egz. Kritika sutiko gana ramiai, netgi pagyrė autorių, kad jis, be kita ko, drąsiai analizuojąs ir... polytinius reikalus. Knyga iš lėto, labai iš lėto ėjo "į liaudį", kol staiga "kažkas iš liaudies" laiške prokuratūrai pasigedo "moralinės pusiausvyros". 1957 m. pavasarį pradėta tardymas. Gresia 2 metai kalėjimo (autoriui) ir tiražo konfiskavimas (bausmė leidyklai).

Spauda, ypač literatūrinė, gina autorių, pvz. vienas kritikas net šitaip sąvokoja:

"... Jei bus pasmerkiantis sprendimas, obskurantizmas, bigoterija ir melas susilauks savo didžiausio laimėjimo Šiaurėje".

Ta pačia proga prisimenama Flauberto vargai ir byla 19 a. pradžioje. Tada rasta nemorali... Flauberto "Madame Bovary".

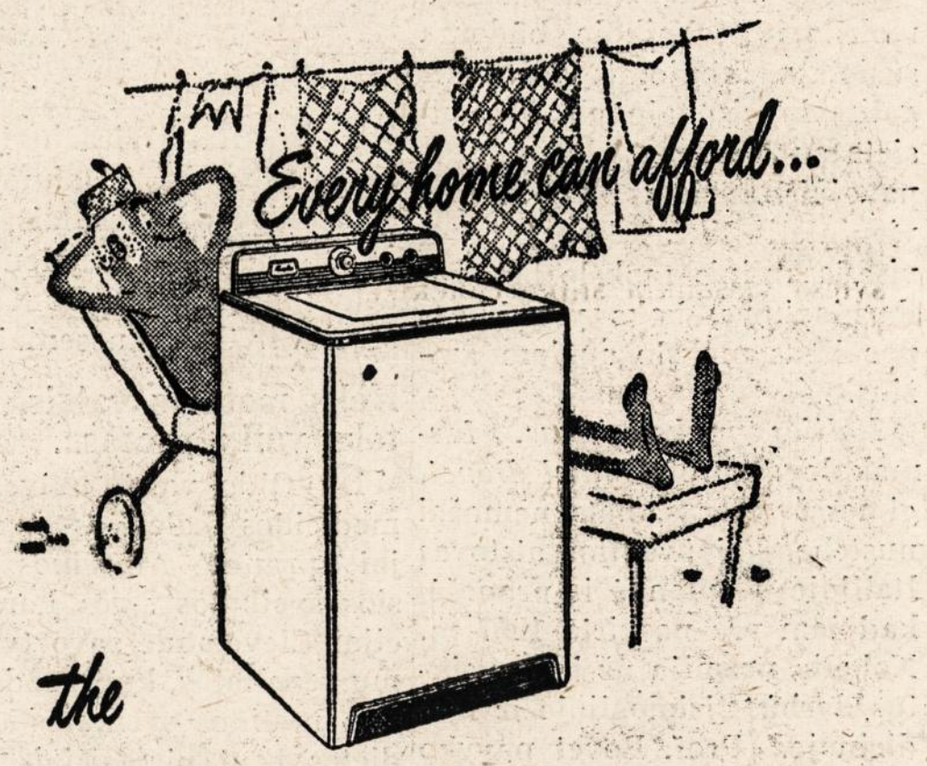
Kol bus sprendimas, leidykla išleido naują "Raudonojo rubino dainos" laidą. Jau 70,-000 egz. Dar jokia norvegų knyga šito tiražo nepasiekė. Švedų, danų ir suomių kalbomis (vertimai) išeina viso 115,000 egz. Jau verčiama prancūzų ir vokiečių kalbosna.

Klaiki nuojauta...

Hemingway, spaudos paklaustas, šitaip kalbėjo: "Literatūrinės premijos maža kada atitenka tiems, kurie to nusipelno. Be to, paskiriama tiems rašytojams, kurie — pasiekę jau garbę ir turtą — to visai nebereikalingi. Nobelio premija man primena gelbėjimosi diržą, numetamą ne skęstančiajam, bet tipui, kuris vaikšto sau po paplūdimį ir ramiausiai stebi skęstantįjį".

Po kelių dienų spauda pranešė, kad Nobelio literatūros premija yra skiriama... Hemingway'ui.

J. Cicėnas

Brand New, Low Priced

MAYTAG

HIGHLANDER

CHECK THESE FEATURES—USUALLY FOUND IN HIGHER PRICED MODELS

MODERN STYLING—Full width, raised back panel usually found in top-of-line models.

BUILT IN SUDS SAVER—Lets you reuse your hot sudsy wash water.

SELECTIVE WATER LEVEL CONTROL—Lets you adjust water level to the size of the load.

LID SHUT OFF SWITCH—When lid is fully opened all washer action stops.

FLEXIBLE CONTROLS—Fills, washes, rinses, spins damp dry and shuts off all automatically. You can repeat or omit any cycle phase.

UNBALANCE SWITCH—Automatically shuts off washer in case of unbalanced load.

EXCLUSIVE GYRAFOAM WASHING ACTION—Forces water gently through clothes — washes cleaner, quicker.

EXCLUSIVE SWIRLAWAY DRAINING RINSE—Wash basket spins while tub drains. Never lets dirty water strain through clothes.

AERATED SPRAY RINSE

...and MANY OTHER OUTSTANDING FEATURES!

SOLTIS HOME APPLIANCES AND FURNITURE

6647 West 51st St. HEmlock 4-7095

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

(Tęsinys iš 8-to pusl.)

Mokslas stebuklus daro

Raiši ein gražiai,
Luoši tur sveikatą,
ir akli mato..."
(Iš vienos žemaičių giesmės)

Per 18 metų buvusi visiškai akla Betty Corstorphine, 35 metų, vielomis jai prie smagenų prijungus tam tikrą fotoelektrinę mašinėlę - radarą, pradėjo regėti. Jos gydytojas, neurologas Dr. John C. Button, tos mašinėlės išradėjas, pasakė, kad su daugiau lėšų ir pagerintais aparatais medicina 5 metų būvyje galės kone visus aklus žmones padaryti matančiais su pagalba elektros, stimuliuojant regėjimo centrus smagenyse. To aparato veikimas primena radaroskopą arba televizijos priimtuvą.

Miss Corstorphine galvoje per jos galvos kiaušą užpakalyje buvo išgręžtos mažos skylutės, per kurias dvi plonytės, pusės žmogaus plauko storumo nerūdijančio plieno vielelės buvo pervertos ir įstumtos į smagenų vidų tarpuakyje. Tomis vielelėmis buvo paleista silpnutė elektros srovė, vieleles visą laiką stumdant, kol buvo surasti regėjimo centrai, kaip jie yra sužymėti neurologų galvos smagenų "žemėlapiuose". Pagaliau tas vieleles tinkamai įstačius, Miss Corstorphine buvo išvesta į tamsų kambarį ir jai į ranką įduota fotocelė, kuri reaguodama į šviesą iššaukia silpnus elektros signalus.

"O, aš galiu matyti šviesą! Aš matau švysčiojimus, kartais šviesius, kaip elektros lemputę, kartais pilką, lyg šviesai ką tik užgesus!"

Medicina tiki, kad ji yra pakeliui į svarbų išradimą. Belieka išradimą patobulint, kad vaizdai, paversti elektros srove, būtų smagenų regėjimo centruose atmušami, panašiai, kaip tai yra su radaru arba televizija. Išradimas tinka visų rūšių aklumui, išskiriant atvejus, kur regėjimo centrai smagenyse yra visiškai sužaloti. "Bet tokių atvejų nėra daug. Aš bent esu tikras, kad mes pasieksime tikro regėjimo", viltingai pareiškė Dr. Button. Miss Corstorphine nebuvo net apmarinta, o tik gavo vietinę anesteziją.

Širdį skauda, kai pritrūksta oro

Dr. Joseph G. Molner suprantama kalba išaiškina priežastis širdies skausmo, vadinamo "angina pectoris" arba paprastai angina. Tai yra niekas kita, kaip stoka deguonio. Bet koks muskulas, nebegaudamas pakankamai deguonio (oxygen), pradeda "pykti", bet kai kiti muskulai, to "kuro" pritrūkę paprastai aptingsta, pavargsta ir nebeveikia, širdis to negali padaryti. Jinai turi dirbti be mažiausio perstojimo, kol kūnas yra gyvas. Tad negalėdama pasilsėti arba pavargti širdis pradeda kelti aliarmą skausmais. Tad angina nėra jokia liga, ji tik yra rodyklis, kad liga yra atsiradusi ir kad ta liga neprileidžia deguonies į širdies muskulus. Tai jau yra daktaro reikalas tą ligą surasti.

Ilgas vaistų vartojimas paveikia protą

John Hopkins universiteto tyrinėtojas psichologas dr. Curt P. Richter pranešė nacionalei mokslų akademijai, kad darydamas bandymus su žiurkėmis jis priėjo išvados, jog ilgai vartojant kokį nors kad ir populiarų vaistą, gali iššaukti fizinius ir dvasinius pakitimus, nuo kurių nebegalima išsigydyti. Žiurkės, gaudamos įvairius sulfa medikamentus, hormonus, net piramidoną, išvystę keistus poelgius, jų normalios funkcijos atrodę pairusios, jos kai kada pasidaro nepaprastai aktyvios, kai kada išvysto nepaprastą apetitą, taip pat pasikeičia jų temperatūra ir miegojimo paprotys.

Bandys apskaldyti mėnulį

Pasisekimas Amerikai išsaut dirbtinius meteorus 40,000 mylių greičiu į tarpplanetines erdves, pasak dr. Fritz Zwicky, iškėlė sumanymą apšaudyti mėnulį, bandant nuo jo atskelti šipulių. Negana to, bus bandoma "apšaudyti" Marsą, Venerą ir patį Jupiterį! Tikimasi, toks apšaudymas išspręstų daug paslapčių, kurias reikia išspręsti prieš pradedant tarpplanetines keliones.

Prof. Vaclovo Biržiškos

SENŲJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA

Pirmajame tome yra 208 puslapiai, o antrajame 226 pusl. Abu tomai minkštuose viršeliuose parduodami už $4.00, o kietuose viršeliuose už $6.00.

Abi knygas gausite, jei pinigus pasiųsite tokiu adresu:

NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street Chicago 8, Illinois

VANILLA BEANS

THE DELICATE NATURAL FLAVOR WHICH YOU CAN IMPART IN HOMEMADE ICE CREAM, PUDDINGS, FINE PASTRY AND OTHER DESSERTS.

Please send $1.00 and your address and we will mail you three prime vanilla beans postpaid.

CASA EMILIA, P. O. BOX 71,
PALATINE, ILLINOIS

Lietuvių Taupymo ir Skolinimo Bendrovių Lygos Nariai
kuriose kiekvieno santaupos yra apdraustos iki $10,000.00, o namų paskolos duodamos lengvomis sąlygomis.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.
6245 SOUTH WESTERN AVE CHICAGO 36, ILLINOIS
GRovehill 6-7575

CONTINENTAL SAVINGS & LOAN ASSN.
4559 SOUTH PAULINA STREET CHICAGO, ILLINOIS
YArds 7-0145

CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.
2555 WEST 47th STREET CHICAGO 32, ILLINOIS
LAfayette 3-1083

DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.
3430 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS
CLiffside 4-0104

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.
1447 SOUTH 49th COURT CICERO 50, ILLINOIS
TOwnhall 3-8131-2

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.
1800 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS
HAymarket 1-2028

Didysis ATIDARYMAS!!

Kūdikiams
žieminiai
paltukai
Aptraukiamieji
Šliaužiojamieji
ir kitoki.

PIRMADIENĮ,
GRUODŽIO 2 D.
6 val. vak.

Mergaitėms ir Berniukams
nuo 2 iki 6 ×
Viršutiniai
Apatiniai ir
kitoki.

IŠPARDAVIMO SU NUOLAIDOMIS KRAUTUVĖ

Mergaitėms
nuo 7 iki 14
Megztinukai
Viršutiniai
Apatiniai
Suknelės
Drabužiai kiekvienai progai.

Juniorams ir Moterims
Suknelės
Palaidinės
Megztinukai
Sijonai
Kojinės

2239 S. HALSTED ST.

MŪSŲ DOVANOS JUMS

$$ SUTAUPYSITE $$
IKI 60%

pirkdami visame krašte išgarsintas prekes

Berniukams
nuo 8 iki 20
Švarkai
Marškiniai
Kelnės
Apatiniai
Megztinukai
ir kitoki.

Vyrams
Eilutės
Švarkai
Marškiniai
Apatiniai
Kojinės
Kelnės.

PIRKITE BETARPIŠKAI—TIESIAI IŠ DIRBTUVĖS

ATDARA ŠIOKIADIENIAIS NUO 11:30 RYTO IKI 9 VAL. VAKARO
ŠEŠTADIENĮ IR SEKMADIENĮ—10 VAL. RYTO IKI 5 VAL POPIET

M. ZOŠČENKO

PIRTIS

(Taip gyvena žmonės Sovietų Rusijoje)

Kalbama, piliečiai, Amerikoje pirtys puikios. Ten, pavyzdžiui, pilietis atvažiuos, sumes baltinius į atskirą dėžę ir eis sau praustis. Netgi nesusirūpins — girdi, jei žūtų ar pavogtų, numeriuko net nepasiims.

Na, gal kuris nenuorama amerikietis pirtininkui ir pasakys:

— Gut bai, vadinasi, turėk akį.

Tatai ir viskas.

Amerikietis šis išsipraus, sugrįš, o jam švarius baltinius paduoda — išskalbtus ir išprosytus. Apatinės kelinės, veizėk, baltesnės už sniegą. Susiūta, sulopyta. Gyvenimėlis!

O pas mus pirtys taip pat nieko sau. Bet blogesnės. Nors taip pat praustis galima. Pas mus tiktai numeriukų bėda. Praėjusį šeštadienį nuėjau aš į pirtį (nevažiuosiu gi, pagalvojau, į Ameriką), — duoda du numeriukus. Vienas baltiniams, antras paltui su kepure.

O nuogas žmogus kur numeriukus dėsi? Tiesiog sakant — nėra kur. Kišenių nėra. Aplinkui — pilvas ir kojos. Gyva numeriukų nelaimė. Prie barzdos nepririši. Na, prisirišau aš po numeriuką prie kiekvienos kojos, kad vienu žygiu nepamesčiau. Įėjau į pirtį.

Numeriukai nūnai į kojas tekšlena. Liūdna vaikščioti. O vaikščioti reikia. Reikia gi praustuvės. Kuris gi prausimos be praustuvės? Gyvas griekas. Ieškau praustuvės. Žiūriu, vienas pilietis iš trijų praustuvių prausiasi. Vienoje stovi, antroje makaulę muilina, o trečiąją kaire ranka prilaiko, kad nenudžiautų. Trečiąją praustuvę ašenai truktelėjau, norėjau be kita ko ją pasiimti, o pilietis neišleidžia.

— Tu gi čia ką, — sako, — svetimas praustuves vagi? — Kaip dėsiu tau praustuve į tarpakį — nepasidžiaugsi.

Aš sakau:

— Ne caro, sakau, režimas praustuvėmis svaidytis. Koks egoizmas, sakau. Reikia gi, sakau, ir kitiems nusiprausti. Ne teatre, sakau.

O jis nugara atsisuko ir prausiasi.

"Nestovėsiu gi, — manau, — ant jojo dūšios. Nūnai, manau, jis tyčiomis tris dienas prausis".

Paėjėjau toliau.

Po valandos žiūriu, kažkuris dėdė užsižiopsojo, išleido praustuvę iš rankų. Muilo pasilenkė ar užsisvajojo — nežinau. Tiktai aš tąją jojo praustuvę pasiėmiau.

Dabartės ir praustuvė yra, o sėstis nėra kur. O stačiomis praustis — koks gi prausimos? Gyvas griekas.

Gerai. Stovėdams stoviu, laikau rankoje praustuvę, prausiuos.

O aplink, svieteli margas, visuotinasai žlugtas vyksta Vienas kelines velėja, antras apatines trina, trečiasis dar kažką suka. Ir toks triukšmas iš žlugto — nėra noro praustis. Negirdėt, kur muiluoji. Gyvas griekas.

— Tegu juos, — manau, — bala. Namie pabaigsiu.

Einu į priešpirtį. Išduoda pagal numerį baltinius. Žiūriu — viskas mano, kelinės ne mano.

— Piliečiai, — sakau. — Manųjų skylutė buvo čia. O šių anava kur.

O pirtininkas sako:

— Mes, sako, prie skylučių nestovim. Ne teatre, sako.

Gerai. Aunuos šias kelines, einu palto. Palto neišduoda — reikalauja numeriuko. O numeriukas ant kojos pamirštas. Reikia išsivilkt. Nusiaviau kelines, ieškau numeriuko — numeriuko nėra. Popierėlis nusiplovė. Duodu pirtininkui virvelę — nenori.

— Pagal virvelę, — sako, — neišduodu. Tatai, sako, kiekvienas pilietis prisikarpys virvelių, — paltų neprisiganysi. Palauk, sako, kai publika išsiskirstys — išduosiu, kas liks.

Aš sakau:

— Brolužėli, o jei staiga pasiliks šlamštas? Ne teatre gi, sakau. Išduok, sakau, pagal žymes. Viena, sakau, kišenė sudriskus, antrosios nėra. Kas dėl sagų, tai, sakau, viršutinė yra, gi apatinės nenumatoma.

Vis dėlto išdavė. Ir virvelės nepaėmė.

Aš apsivilkau, išėjau į gatvę. Staiga prisiminiau: muilą pamiršau. Sugrįžau vėla. Apsivilkusio neįleidžia.

— Nusivilk, — sako.

Aš sąkau:

— Aš, piliečiai, trečiu kartu negaliu vilkinėtis. Ne teatre, sakau. Išduokit, sakau, nors muilo vertę.

Neduoda.

Neduoda — nereikia. Nuėjau be muilo.

Žinoma, skaitytojas gali susidomėti: kuri tatai būtų pirtis? Kur ji? Adresas?

Kuri pirtis? Paprastoji. Kuri už griveną.

Iš rusų kalbos vertė

Jonas Valaitis

Amerikoniškas "sputnikas"

Londone kalbama: Vienas amerikietis, be abejonės demokratas, ramina savo draugą Anglijoje, kad šis perdaug neimtų į širdį, kad rusai, atrodo, pralenkę Ameriką satelitų lenktynėse. "Dabar bet kurią dieną", jis pasakė, "mes paleisime golfo kamuoliuką ten aukštai suktis aplink žemę!"

REMKITE TUOS BIZNIERIUS, KURIE GARSINASI "NAUJIENOSE"

Pavojinga parinkti vaikui vardą

Berlyne pasakojama, kaip rytiniame Berlyne gyveną rusai turi vargo vaikui gimus. Morgenpost skelbia tokį laimingo tėvo pasikalbėjimą su laiminga motina:

— Kaip apie Leoną?

— Negalima. Tai buvo Trockio vardas!

— Juozapas?

— Ar tu iš proto išėjai?

— Tuomet Lavrentijus.

— Bet, brangioji, pagalvok apie Beriją.

— Viačeslavas — skamba gražiai.

— Ne, tai Molotovo vardas!

— Žiūrėk, duokime jam eilinį numerį ir palaukim sekamo valymo...

— Mažieji lietuviukai tremtyje nori mokytis. Padėk jiems savo auka.

THE BIGGEST DOLLAR IN THE WORLD IS THE DOLLAR YOU SAVE

Remiantis Chicagos Savings Bendrovės praeitimi, nuo pat jos įsikūrimo 1924 metais, jos pavyzdinga biznio tvarka, ypatingai indėlių saugumo ir dividendų našumo atžvilgiu, nėra saugesnės ir pelningesnės įstaigos pasidėti taupomus pinigus. Pasidėję taupinius pas mus gausite ne tiktai saugumą —jų apdraudimą iki $10,000.00, augštą dividendą, bet ir daugeli kitų patarnavimų veltui, už kuriuos kitose įstaigose turėtumėte mokėti.

Taupytojų patogumui Chicagos Savings Bendrovės įstaiga yra viena iš gražiausiai ir moderniškiausiai įrengtų visoje Illinois Valstybėje.

Lietuviai gyvenantieji už Chicagos ribų, nežiūrint kurioje Suvienytų Valstybių dalyje jie begyventų, gali taupyti pinigus paštu.

Rašykite dėl informacijų. Mūsų turtas $21,000,000.00.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

6245 South Western Ave. Tel.: GRovehill 6-7575 Chicago, Illinois

ATDARA: pirmadienį nuo 12 iki 8, antradienį ir penktadienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį nuo 9 iki 8.
Trečiadienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį atdara nuo 9 iki 2 valandos po pietų.